

4/2023

Momentti

Sisältö

LAINSÄÄDÄNTÖKATSAUS

Hallituksen esitykset.....	2
Valtioneuvoston asetukset.....	2

OIKEUSTAPAUKSET

Korkein oikeus.....	2
Korkein hallinto-oikeus.....	7
KKO:n valitusluvut.....	16

HALLITUKSEN ESITYKSET

Hallituksen esitys (HE 6/2023) eduskunnalle eläkesäätiöistä ja eläkekassoista annetun lain, lisäeläkesäätiöistä ja lisäeläkekassoista annetun lain ja vakuutuskassalain voimaansaannon ja sairausvakuutuslain 16 luvun 1 §:n muuttamisesta

Esityksessä ehdotetaan muutettaviksi eläkesäätiöistä ja eläkekassoista annetun lain, lisäeläkesäätiöistä ja lisäeläkekassoista annetun lain ja vakuutuskassalain voimaansaannon annettua lakia sekä sairausvakuutuslakia.

Esityksen mukaan voimaansaantolakia korjattaisiin siten, että lisäeläkesäätiöt ja lisäeläkekassat, jotka olivat Finanssivalvonnan rekisterissä uusien eläkelaitoslakien voimaan tullessa, saavat jatkaa toimintaansa kumotun eläkesäätiölain tai kumotun vakuutuskassalain mukaisessa toimintapiirissä. Voimaansaantolakiin lisättäisiin myös säännökset sellaisten eläke-, lisäeläke-, sairaus-, hautaus- ja eroavustustoimintaa harjoittavien kassojen oikeudesta toimia vakuutettujen vähimmäismäärästä säädettyä pienemmässä koossa, joille on myönnetty tätä koskeva poikkeus kumotun vakuutuskassalain nojalla ennen uusien eläkelaitoslakien ja uuden vakuutuskassalain voimaantuloa.

Sairausvakuutuslakiin tehtäisiin lakitekniinen korjaus.

Ehdotetut lait on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian.

VALTIONEUVOSTON ASETUKSET

Valtioneuvoston asetus mikroyhdistysten tilinpidosta (887/2023)

Asetus tuli voimaan 30.6.2023.

Uusi valtioneuvoston asetus mikroyhdistysten tilinpidosta annettiin yhdistyslain 37 a §:n 7 momentin nojalla ja se sisältää tarkemmat säännökset mainitun lainkohdan perusteella ns. mikroyhdistyksille sallitun tilinpidon järjestelyistä ja sisällöstä sekä tilinpidon kaavoista ja vuosilaskelmasta. Yhdistyslakiin lailla 135/2023 lisätyn 37 a §:n 2–7 momentin perusteella mikroyhdistys voi järjestää taloudenpidon seurantansa kirjanpitolain mukaista kaksinkertaista kirjanpitoa kevyemmällä tavalla, ns. tilinpidon avulla.

KORKEIN OIKEUS

KKO:2023:30

Rangaistuksen määrääminen – Rangaistuslajin valinta – Ehdollinen vankeus – Vapaudentenetyksajan vähentäminen

A:lle kahdesta vainoamisesta ja laittomasta uhkauksesta tuomitun viiden kuukauden vankeusrangaistuksen määräämistä ehdolliseksi ei estänyt se, että A:n vapaudentenetyks oli katsottava rangaistuksen täydeksi suoritukseksi. Korkein oikeus katsoi, että syyksiluettujen rikosten vakavuus tai niistä ilmenevä A:n syyllisyys ei edellyttänyt ehdottoon vankeuteen tuomitsemista.

RL 6 luku 3 §

RL 6 luku 9 § 1 mom

RL 6 luku 13 §

KKO:2023:31

Rättshandling – Jämknig av rättshandling – Borgen – Proprie borgen

A hade ställt proprieborgen till en hyresvärd för betalningen av hyror enligt ett hyresavtal som gällde en bostadslägenhet och för uppfyllandet av övriga hyresvillkor. Hyresavtalet var överenskommet att gälla för en bestämd tid på tre år och att därefter fortsätta tills vidare. Hyresgästerna hade försummat att betala hyran kort efter att hyresförhållandet hade börjat och försummelserna hade fortsatt under nästan fyra år.

Av de skäl som framgår av Högsta domstolens avgörande jämkades borgensförbindelsen med stöd av 36 § lagen om rättshandlingar på förmögenhetsrättens område.

AvtalsL 36 §

KKO:2023:32

Varkausrikos – Varkaus – Näpistys – Rangaistuksen määrääminen – Rangaistuslajin valinta – Rangaistuksen mittaaminen – Koventamisperusteet

A oli anastanut vajaan kuuden kuukauden aikana 40 eri kerralla pääosin saman asianomistajan valintamyymälöistä alkoholia ja tupakkaa kerralla anastetun omaisuuden arvon vaihdellessa hieman alle 10 eurosta 44 euroon.

Korkeimman oikeuden ratkaisusta ilmenevillä perusteilla anastusten katsottiin perustuneen pitkäjänteiseen ja toisen omaisuudesta piittaamattomaan toimintatapaan, joten niitä ei katsottu kokonaisuutena arvostellen vähäisiksi. A:n syyksi luettiin 40 varkautta. (Ään.)

A:n aikaisempi samankaltainen rikollisuus huomioon ottaen rangaistusta määrättäessä sovellettiin koventamisperustetta, minkä vuoksi sakkorangaistusta ei katsottu riittä-

väksi seuraamukseksi. A tuomittiin hänen syykseen luetuista varkauksista yhteiseen 4 kuukauden vankeusrangaistukseen. Ks. KKO:2011:66 KKO:2002:33

RL 28 luku 1 §
RL 28 luku 3 §

KKO:2023:33

Eläinsuojelurikos – Eläinsuojelurikkomus – Tuottamus – Törkeä tuottamus – Oikeudenkäyntikulut – Valtion korvausvastuu

Maatalousyrittäjänä toiminutta A:ta syytettiin eläinsuojelurikkoksesta. A oli syyttäjän mukaan laiminlyönyt huolehtia maitotilallaan siitä, että naudat saavat riittävästi hyvälaatuisia ravintoa, ja aiheuttanut näin eläimille tarpeetonta kärsimystä, kipua tai tuskaa. Korkein oikeus katsoi ratkaisusta tarkemmin ilmenevillä perusteilla, että A oli laiminlyönyt riittävän ravitsemuksen siten, että pienehkö osuus naudoista ei ollut saanut riittävästi ravintoa, laiminlyönnillä oli aiheutettu naudoille kärsimystä, A:n menettely oli huolimaton, mutta ei törkeän huolimaton. A:n syyksi luettiin eläinsuojelurikkomus.

Asiassa oli erityinen syy velvoittaa valtio korvaamaan osa A:n oikeudenkäyntikuluisista sillä perusteella, että A:n kannalta erittäin merkitykselliset eläintenpitokieltoa ja menettämisseuraamusta koskevat vaatimukset oli hylätty.

EläinsuojeluL 54 § 1 mom
RL 3 luku 7 §
RL 17 luku 14 §
ROL 9 luku 1 a § 2 mom

KKO:2023:34

Oikeudenkäyntimenettely – Jatkokäsittelylupa – Tarkistusperuste – Lähestymiskielto

Käräjäoikeus oli määrännyt A:n B:tä suojaavaan laajennettuun lähestymiskieltoon. A oli valittanut hovioikeuteen, joka ei ollut myöntänyt hänelle jatkokäsittelylupaa, ja edelleen Korkeimpaan oikeuteen. Lähestymiskielto oli päättynyt muutoksenhaun ollessa vireillä Korkeimmassa oikeudessa.

Korkein oikeus katsoi, että lähestymiskieltoon määrätyllä on lähestymiskielton päätymisestä huolimatta

oikeudellinen tarve saada lausunto lähestymiskieltoa koskevan ratkaisun lainmukaisuudesta. A:n muutoksenhakemus voitiin siten tutkia.

Käräjäoikeus ei ollut ratkaisussaan lausunut, millä perusteilla B:n kertomusta muun muassa A:n häneen kohdistamasta väkivallasta oli pidettävä A:n kertomusta uskottavampana, tai millä perusteilla muun asiassa esitetyn todistelun oli katsottu tukevan B:n kertomusta. Käräjäoikeuden ratkaisusta ei myöskään lainkaan ilmennyt, millä perusteilla lähestymiskielto oli määrätty laajennettuna. Korkein oikeus katsoi, että hovioikeuden olisi pitänyt myöntää A:lle jatkokäsittelylupa tarkistusperusteella.

OK 25 a luku 11 § 1 mom 2 kohta

KKO:2023:35

Valtionrajarikos – Lievä valtionrajarikos – Euroopan unionin oikeus – Unionin kansalaisen vapaa liikkuvuus – Rangaistuksen määrääminen – Rangaistuksen mittaaminen – Sakko – Suhteellisuusperiaate

Suomen kansalainen A oli matkustanut saman vuorokauden aikana huviveneellä Suomesta Viroon ja takaisin. A:lla oli ollut voimassa oleva passi, jota hänellä ei kuitenkaan ollut matkalla mukanaan.

Korkein oikeus katsoi ratkaisustaan ilmenevillä perusteilla A:n syylistyneen lievään valtionrajarikkokseen hänen matkustaessaan maasta ilman matkustamisoikeuden osoittavaa asiakirjaa. Sen sijaan maahan saapuminen ilman matkustusasiakirjaa ei ollut Suomen kansalaiselle rangaistavaa.

Kysymys myös unionin oikeuden suhteellisuusperiaatteen soveltamisesta ja rangaistuksen määräämisestä. (Vahvennettu jaosto, ään.)

RL 17 luku 7 §
RL 17 luku 7 a §
SEUT 21 art
Vapaan liikkuvuuden direktiivi (2004/38/EY) 4, 27 ja 36 art
Asetus (EY) n:o 562/2006 (Schengenin rajasäännöstö)

KKO:2023:36

Oikeudenkäyntimenettely – Oikeudenkäynnin kesto – Oikeudenkäynnin viivästymishyvitys

Huoneenvuokraa koskevan riita-asian käsittely oli kestänyt kahdessa oikeusasteessa lähes viisi vuotta. Käräjäoikeudessa asiaa oli käsitelty yli kaksi vuotta kymmenen kuukautta, mihin sisältyi asian käsittelyssä ollut passiivinen jakso ja sitä seurannut työtilanteen ruuhkautumisesta aiheutunut valmisteluistunnon siirtäminen.

Korkein oikeus katsoi, että asian käsittely oli kestänyt pitempään kuin asian laatuun ja laajuuteen nähden olisi ollut kohtuullista. Tuomioistuinten yleinen ja pitkäaikainen ruuhkautuminen ei oikeuttanut käsittelyajan pitenemistä. Oikeudenkäynti oli viivästynyt valtion vastuulla olevista syistä yhden vuoden. Asianosaisella oli oikeus 1 500 euron viivästymishyvitykseen.

HyvitysL 3 § 1 mom
HyvitysL 4 §
HyvitysL 6 §
IhmisoikeusSop 6 art

KKO:2023:37

Pakkokeino – Vangittuna pitäminen

A oli tuomittu käräjäoikeudessa vankeusrangaistukseen ja määrätty pidettäväksi edelleen vangittuna. Hovioikeudessa ainoastaan A haki muutosta. Hovioikeuden pääkäsittelyn toimittamisen jälkeen A vaati kantelulla, että hänet määrätään päästettäväksi heti vapaaksi. Hovioikeus hylkäsi A:n kantelun.

A olisi päässyt ehdonalaan vapauteen ennen kantelun hylkäävää hovioikeuden päätöstä, jos hän ei olisi hakenut muutosta käräjäoikeuden tuomioon. Korkein oikeus katsoi ratkaisusta ilmenevillä perusteilla, että A:n vangittuna pitäminen oli kohtuutonta.

PakkokeinoL 2 luku 13 §

KKO:2023:38

Välímiesmenettely – Välímies – Muutoksenhaku – Muutoksenhakuoikeus

Välímiesmenettelystä annetun lain 17 §:n 3 momenttia oli tulkittava siten, ettei siinä säädetty muutoksenhakukielto koske päätöstä, jolla tuomioistuin on hylännyt välímiehen määräämistä koskevan hakeuksen.

Korkein oikeus katsoi, että vaikka välímiesmenettelyä ei kaikilta osin ollut mahdollista toteuttaa välítys-sopimuksen ehtojen mukaisena, asiassa ei ollut välímiesmenettelystä annetun lain 17 §:n 1 momentissa tarkoitettulla tavalla ilmeistä, ettei välímiesmenettelylle ollut laillisia edellytyksiä.

L välímiesmenettelystä 17 § 1 mom
L välímiesmenettelystä 17 § 3 mom

KKO:2023:39

Korko – Viivästyskorko – Perintäkulut – Sopimus – Sopimuskäytäntö

A Oy:n ja B Ky:n välillä oli vuodesta 2009 alkaen noudatettu käytäntöä, jonka mukaan B Ky oli voinut maksaa A Oy:n laskut eräpäivän jälkeen viimeistään kuukauden kuluessa ilman viivästysseuraamuksia. A Oy vaati toukokuussa 2018 vireille tulleessa kanteessaan, että B Ky velvoitetaan suorittamaan A Oy:lle viivästyskorkoa ja perintäkulujen vakiorovauksia huhtikuun 2015 ja helmikuun 2018 välisenä ajanjaksona erääntyneiden ja myöhässä maksettujen laskujen osalta.

Korkein oikeus katsoi ratkaisusta tarkemmin ilmenevillä perusteilla, että osapuolten viivästysseuraamusten osalta noudattama sopimuskäytäntö oli kaupallisten sopimusten maksuehdoista annetun lain 8 §:n 1 ja 3 momentin nojalla tehoton. Siten A Oy:llä oli oikeus kanteessa vaatimiinsa viivästyskorkoon ja vakiorovauksiin perintäkuluista. (Ään.)

L kaupallisten sopimusten maksuehdoista 8 §

KKO:2023:40

Pakkokeino – Vangitseminen – Rangaistuksen määrääminen – Ehdollinen vankeus – Ehdolli-

sen vankeuden määrääminen täytäntöönpantavaksi

Käräjäoikeus oli tuominnut A:n yhteiseen 2 vuoden 6 kuukauden vankeusrangaistukseen A:n syyksi lukemistaan rikoksista ja täytäntöönpantavaksi määräämistään 1 vuoden 2 kuukauden ehdollisesta vankeusrangaistuksesta, joka ei ollut lainvoimainen. Ilman ehdollisen vankeuden täytäntöönpanoa yhteinen vankeusrangaistus olisi käräjäoikeuden mukaan ollut 1 vuosi 9 kuukautta. Käräjäoikeus oli määrännyt A:n tuomiolla vangittavaksi sillä perusteella, että tuomittu rangaistus oli vähintään kaksi vuotta vankeutta.

Korkein oikeus katsoi, ettei lainvoimaa vailla olevaa ehdollista vankeusrangaistusta voitu määrätä pantavaksi täytäntöön. Rangaistuksen pituuteen perustuvaa vangitsemispäätöstä rasitti näin ollen virhe, jonka vuoksi päätös oli kumottava. Ks. KKO:1977-II-4

KKO:2023:41

Käyttöoikeus – Sopimus – Sopimuksen irtisanominen – Rakennus

A omisti nykyisin vapaa-ajan käytössä olevat rakennukset, jotka olivat sijainneet yli sata vuotta X Oy:n nykyisin omistamalla kiinteistöllä. A:n vastikkeeton oikeus pitää rakennuksiaan kiinteistöllä perustui vähintään suostumuksen nojalla konkludenttisesti syntyneeseen sopimukseen. X Oy vaati kanteellaan A:n velvoittamista poistamaan rakennukset kiinteistöltä vetoamalla kanteensa perusteena siihen, että sillä oli oikeus irtisanoa A:n käyttöoikeus.

Korkein oikeus katsoi ratkaisusta ilmenevillä perusteilla, että X Oy:llä ei ollut oikeutta irtisanoa käyttöoikeutta. (Ään.)

KKO:2023:42

Oikeushenkilön rangaistusvastuu – Yhteisösakko

A Oy:n toimialajohtaja B oli tuomittu kahdesta seksuaalisesta hyväksikäytöstä, työturvallisuusrikoksesta ja työsyrynnästä, jotka oli tehty käyttämällä hyväksi yhtiön kahden 16-vuotiaan työntekijän C:n ja D:n riippuvuussuhdetta B:stä. Teot oli

tehty kuvastokuvauksissa, joissa oli tarkoituksena tuottaa materiaalia A Oy:n käyttöön.

B:lle syyksi luettu työturvallisuusmääräysten rikkominen ei ollut perustunut tavoitteeseen hyödyttää yhtiötä, vaan henkilökohtaisiin vaikuttimiin. Korkein oikeus katsoi, ettei B ollut toiminut yhtiön puolesta tai hyväksi siten, että hänen rikoksensa olisi voitu katsoa tehdyksi A Oy:n toiminnassa oikeushenkilön rangaistusvastuun edellyttämällä tavalla. Syyttäjän vaatimus A Oy:n tuomitsemisesta yhteisösakkoon hylättiin.

RL 9 luku 1 §

RL 9 luku 3 §

KKO:2023:43

Oikeudenkäyntimenettely – Jatkokäsittelylupa – Muutospöuste – Velallisen rikos – Törkeä velallisen epärehellisyys – Toiminimi

A oli harjoittanut liiketoimintaa yksityisenä elinkeinonharjoittajana ja toiminimen haltijana. Käräjäoikeus oli lukenut A:n syyksi törkeän velallisen epärehellisyys sillä perusteella, että hänen varainkäyttönsä oli ylittänyt kohtuulliseksi arvioidun vastikkeen hänen tekemästään työstä. Varainkäyttöä sanotuilla osin oli pidetty ilman hyväksyttävää syytä tehtyinä luovutuksina.

Korkein oikeus katsoi, että arvioinnin lähtökohdaksi on hyväksyttävän vastikkeen asemesta otettava kohtuulliset elinkustannukset. Kun käräjäoikeuden ratkaisun oikeellisuutta oli aiheutta epäillä, Korkein oikeus myönsi A:lle jatkokäsittelyluvan.

KKO:2023:44

Ulosottokaari – Ulosmittaus – Valitusoikeus – Perintökaari – Perintö – Perinnöstä luopuminen

A oli noin 23 vuotta perittävän kuoleman jälkeen ilmoittanut luopuvansa perinnöstä, ja ilmoitus oli talletettu maistraattiin. A:n osuus kuolinpesästä oli tämän jälkeen ulosmitattu hänen velkojensa suorituksiksi. A valitti ulosmittauksesta ja vaati sen kumoamista sillä perusteella, että hän oli luopunut perinnöstä.

Korkeimman oikeuden ratkaisusta ilmenevillä perusteilla katsottiin, että pesäosuuden ulosmittaus koski ulosottokaaren 11 luvun 1 §:n 1 momentissa tarkoitettulla tavalla A:n oikeutta ja että tällä oli siten oikeus valittaa ulosottomiehen päätöksestä. (Ään.)

A:n katsottiin ratkaisusta tarkemmin ilmenevillä perusteilla ryhtyneen toimiin, joiden perusteella hänen oli katsottava ottaneen perinnön perintökaaren 17 luvun 2 a §:ssä tarkoitettulla tavalla vastaan ennen luopumisilmoitustaan. A:lla ei ole siten ollut enää oikeutta luopua perintöoikeudestaan. Sen vuoksi A:n osuus kuolinpesästä oli voitu ulosmitata tämän veloista. (Ään.)

UK 4 luku 81 § 1 mom 3 kohta (705/2007)

UK 11 luku 1 §
PK 17 luku 2 a §

KKO:2023:45

Pakkokeino – Kotietsintä – Sananvapaus

Poliisi oli saanut hälytystehtävän kerrostalon porraskäytävässä havaitun kannabiksen hajun vuoksi. Tehtävää suoritettaessa A:n asunnossa oli toimitettu kotietsintä. Kotietsinnässä läsnä ollut A oli yrittänyt kuvata matkapuhelimellaan videota kotietsinnän toimittamisesta. Poliisi oli kieltänyt kuvaamisen.

Korkein oikeus katsoi ratkaisusta ilmenevillä perusteilla, että poliisilla ei ollut perustetta kieltää A:ta kuvaamasta kotietsinnän toimittamista asunnossaan. Näin ollen kotietsinnässä oli menetelty pakkokeinolain säännösten vastaisesti.

PakkokeinoL 8 luku 5 §
PakkokeinoL 8 luku 6 §
PakkokeinoL 8 luku 18 §

KKO:2023:46

Seksuaalirikos – Seksuaalipalvelujen ostaminen nuorelta – Rikoksen yritys – Rangaistuksen määrääminen – Rangaistuksen mittaaminen – Rangaistuslajin valinta

A oli lähettänyt lapsenhoitajaksi palkkaamalleen 16-vuotiaalle B:lle puhelimitse viestejä ollessaan asunnollaan samanaikaisesti B:n kanssa. A oli viesteissään tarjonnut B:lle

400 euroa, jos tämä tulisi A:n viereen yöksi. B oli viestit saatuaan poistunut asunnolta.

Korkein oikeus katsoi ratkaisusta ilmenevin perustein, että A oli viesteillään tarkoittanut saada B:n ryhtymään kanssaan korvausta vastaan sukupuoliyhteyteen tai muuhun seksuaaliseen tekoon. Hän oli aloittanut rikoksen tekemisen ja saanut aikaan vaaran rikoksen täyttymisestä. A:n katsottiin syyllistyneen seksuaalipalvelujen ostamisen yritykseen nuorelta.

Kysymys myös rangaistuksen määräämisestä. (Ään.)

RL 5 luku 1 § 2 mom
RL 20 luku 8 a § (540/2011)

KKO:2023:47

Eurooppalainen pidätysmääräys – Rikoksen johdosta tapahtuva luovuttaminen – Säilössä pitäminen – Muutoksenhaku – Kantelu

EU-luovuttamislain 33 §:n 2 momentissa tarkoitettua luovuttamispäätökseen sisältyvästä säilössäpitämääräyksestä ei voi kannella lain 19 §:n nojalla vaan siihen haetaan muutosta valittamalla lain 37 §:n mukaisesti. (Ään.)

EU-luovuttamisL 19 §
EU-luovuttamisL 33 § 2 mom
EU-luovuttamisL 37 §

KKO:2023:48

Tekijänoikeus – Tekijänoikeuden loukkaaminen – Valokuva

A oli julkaissut Instagram-tilillään valokuvan, johon hänellä oli tekijänoikeuslain 49 a §:n mukainen yksinoikeus. Verkkolehdeä julkaissut yhtiö oli ottanut valokuvasta kuvankaappauksen ilman A:n suostumusta ja saattanut sen yleisön saataviin sisällyttämällä sen verkkolehdeissä julkaisemaansa A:ta koskevaan artikkeleihin.

Korkein oikeus katsoi, että yhtiön menettelyssä ei ollut kysymys tekijänoikeuslain 25 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettua lehdistön lainausoikeuden tai tekijänoikeuslain 22 §:ssä tarkoitettua yleisen sitaattioikeuden käyttämisestä. Valokuvan käyttö oli loukannut A:n tekijänoikeuslain 49 a §:n mukaista yksinoikeutta.

TekijänoikeusL 22 §
TekijänoikeusL 25 §
TekijänoikeusL 49 a §

KKO:2023:49

Pakkokeino – Tutkintavankeus – Tutkintavangin sijoittaminen

Tutkintavankeuslain 2 luvun 1 §:n 3 momentissa tarkoitettu seitsemän vuorokauden enimmäisaika päättyy 168 tunnin kuluttua siitä, kun tuomioistuimien on päättänyt tutkintavangin sijoittamisesta poliisin ylläpitämään tutkintavankien säilytystilaan. Jos tutkintavankia on tarkoitus pitää poliisin säilytystilassa yhtäjaksoisesti yli seitsemän vuorokautta, tuomioistuimen tulee ratkaista säilytysajan pidentämistä koskeva pyyntö mainitun ajan kuluessa. Määräajan ylittämisestä ei kuitenkaan seuraa, ettei tuomioistuimien voisi enää päättää säilytysajan pidentämisestä. (Ään.)

TutkintavankeusL 2 luku 1 § 3 mom
TutkintavankeusL 2 luku 1 § 4 mom

KKO:2023:50

Oikeusapu – Avustajan määrääminen – Sotilasoikeudenkäynti

Sotilasrikosasian vastaaja A:n oikeudenkäyntiavustajaksi oli määrätty asianajaja. Hovioikeus oli hylännyt oikeusapulain säännösten vastaisena A:n pyynnön siitä, että jo määrätyn avustajan lisäksi hänelle määrätään toinen avustaja.

Korkein oikeus katsoi ratkaisusta ilmenevillä perusteilla, etteivät oikeusapulain säännökset estäneet toisen oikeudenkäyntiavustajan määräämistä. Rikosasian vastaajan etujen asianmukaisen valvomisen ja oikeudenmukaisen oikeudenkäynnin toteutumisen kannalta toisen avustajan määrääminen voi olla perusteltua, jos asian poikkeuksellinen laatu tai laajuus taikka mahdolliset muut käsiteltävänä olevan asian erityispiirteet tätä edellyttävät. Asia palautettiin hovioikeuteen toisen avustajan määräämisen edellytysten arvioimiseksi.

OikeusapuL
SotilasoikeudenkäyntiL 28 §
IhmisoikeusSop 6 art

KKO:2023:51

Oikeudenkäynnin julkisuus – Oikeudenkäyntiasiakirjan julkisuus

Asianomistajan julkisesta kuulemisesta käräjäoikeuden pääkäsittelyssä tehty äänitallenne oli julkaistu sosiaalisessa mediassa, jossa sitä oli kommentoitu epäasiallisesti ja asianomistajaa loukkaavasti.

Korkein oikeus katsoi ratkaisutaan ilmenevillä perusteilla, ettei julkisessa pääkäsittelyssä kuultujen henkilöiden kertomuksista tehtyjä äänitallenteita voitu asiassa määrätä salassa pidettäviksi. (Ään.)

YTJulkL 1 §
YTJulkL 7 §
YTJulkL 9 §
YTJulkL 13 §

KKO:2023:52

Asunto-osakeyhtiö – Yhtiöjärjestys – Yhtiöjärjestyksen tulkinta – Yhtiökokouksen päätöksen moite

Asunto-osakeyhtiön yhtiökokous oli muuttanut yhtiöjärjestyksen määräämistä rahoitusvastikkeen maksuvelvollisuudesta siten, että rahoitusvastike määrättiin käyttäen perusteena huoneistojen hallintaan oikeuttavien osakkeiden lukumäärien suhdetta. Osakkeenomistaja A oli vastustanut muutosta. A katsoi, että muutos lisäsi sen maksuvelvollisuutta, koska A:n hallitsemat huoneistot oli aiemman yhtiöjärjestyksen määräyksen mukaan vapautettu kokonaan rahoitusvastikkeen maksuvelvollisuudesta.

Korkein oikeus katsoi, että aiemmassa yhtiöjärjestyksessä ei ollut määrätty rahoitusvastikkeen maksuvelvollisuuden perusteesta ja laskutavasta riittävän selkeästi siten, että määräyksellä olisi katsottava poiketun osakkeenomistajien lähtökohtaisesti yhtäläisestä maksuvelvollisuudesta. Näin ollen yhtiöjärjestyksen muuttamisella ei ollut lisätty A:n maksuvelvollisuutta eikä sitä koskeva yhtiökokouksen päätös ollut mitätön. Ks. KKO:2009:22

KKO:2023:53

Muutoksenhaku – Kantelu – Valituslupa – Oikeudenkäynti-

menettely – Mielentilatutkimuksen määrääminen

Käräjäoikeus oli hylännyt syyttäjän vaatimuksen A:n määräämisestä mielentilatutkimukseen sekä katsonut A:n esittämän todistelun ja kuulemisen perusteella, että A oli eräiden hänelle syyksi luettujen rikosten osalta alentuneesti syyntakeinen. Hovioikeus oli katsonut hankkimansa asiantuntijaselvityksen perusteella, että A:n syyntakeisuutta ei ollut mahdollista arvioida yksin kirjallisen selvityksen ja A:n kuulemisen perusteella, ja määrännyt A:n mielentilatutkimukseen. A sai kannella mielentilan tutkimista koskevasta määräyksestä Korkeimpaan oikeuteen valituslupaa pyytämättä.

OK 17 luku 69 §
OK 30 luku 2 §

KKO:2023:54

Ylimääräinen muutoksenhaku – Määräajan palauttaminen – Oikeudenkäyntimenettely – Asianosaisen kuuleminen

Hovioikeus oli palauttanut A:lle määrääjän tyytymättömyyden ilmoittamiseksi käräjäoikeuden päätökseen pyytämättä muilta asianosaisilta vastausta ennen asian ratkaisemista. Korkein oikeus katsoi, että asian käsittelyssä oli tapahtunut kuulemistä koskeva virhe, jonka voitiin olettaa vaikuttaneen jutun lopputulokseen.

Korkein oikeus otti asian suoraan ratkaistavakseen ja katsoi, että A ei ollut ryhtynyt häneltä kohtuudella edellytettäviin toimiin varmistaakseen muutoksenhakuoikeutensa säilyttämisen, eikä menetetyt määrääjän palauttamiselle sen vuoksi ollut erittäin painavia syitä.

OK 31 luku 4 § 2 mom
OK 31 luku 17 §
OK 31 luku 18 § 3 mom

KKO:2023:55

Liikennerikos – Rattijuopumus – Ne bis in idem – Liikennevirhemaksu

A oli ajanut mopolla jalkakäytävällä, minkä johdosta poliisi oli määrännyt hänelle liikennevirhemaksun. Sittemmin syyttäjä vaati A:lle saman ajotapahtuman perusteella rangais-

tusta rattijuopumuksesta. Syyttäjän mukaan liikennevirhemaksu ei estänyt syytteen tutkimista, sillä tieto liikennevirhemaksusta oli poliisin pyynnöstä poistettu asianomaisesta tietojärjestelmästä.

Korkein oikeus katsoi, että syyte koski samaa menettelyä, jonka perusteella liikennevirhemaksu oli määrätty, eikä syytettä sen vuoksi voitu tutkia niin sanotun *ne bis in idem*-kiellon vuoksi. Kun liikennevirhemaksun määräämistä koskevaa päätöstä ei ollut laillisessa järjestyksessä poistettu, sitä koskevan tiedon poistamisella tietojärjestelmästä ei ollut vaikutusta syytteen tutkimisen edellytyksiin.

IhmisoikeusSop 7. lisäpöytäkirja
4 art

KKO:2023:56

Oikeudenkäyntimenettely – Jatkokäsittelylupa – Tarkistusperuste -Ennakkoratkaisuperuste – Kuluttajansuoja – Kuluttajaluotto

A:n ja X Oy:n välisen kuluttajaluottosopimuksen ehtojen mukaan lainan järjestelypalkkio oli sovittu maksettavaksi laina-aikana kuukausittaisissa erissä. Lainan sopimusehtojen mukaan järjestelypalkkio tuli luoton ennenaikaisen takaisinmaksun tapauksessa maksaa kokonaisuudessaan. A oli maksanut lainan ennenaikaisesti X Oy:ltä ottamallaan uudella kuluttajaluotolla, missä yhteydessä X Oy oli pidättänyt itsellään suorituksen koko järjestelypalkkiosta.

X Oy oli käräjäoikeudessa vaatinut A:n velvoittamista suorittamaan sille uuden luoton erääntyneen pääoman. A oli vastustanut vaatimusta katsoen, että vaadittu määrä oli aikaisemman lainan järjestelypalkkion määrää koskevilta osin liian suuri. A:n mukaan luoton sopimusehto oli järjestelypalkkion osalta kuluttajansuojalain ja kulutusluottodirektiivin 2008/48/EY vastainen ja ennenaikaisen maksun jälkeisen laina-ajan järjestelypalkkioiden määrä tuli siten vähentää X Oy:n vaatimasta velkapääomasta. Käräjäoikeus katsoi, ettei A ollut esittänyt perusteita vaatimukselleen hänen X Oy:lle tekemiensä suoritusten palauttamisesta.

Korkein oikeus katsoi, että hovioikeuden olisi pitänyt myöntää A:l-

le jatkokäsittelylupa tarkistus- ja ennakkoratkaisuperusteella.

KSL 7 luku 27 § 2 mom
Kulutusluottosopimuksista annettu direktiivi 2008/48/EY 16 art 1 kohta
OK 25 a luku 11 § 1 mom 2 kohta
OK 25 a luku 11 § 1 mom 3 kohta

KKO:2023:57

Ryöstö – Törkeä ryöstö

A oli luvannut myydä B:lle huumausainetta. Sovitussa tapaamisessa A oli antanut B:lle lasipurkissa lupaa maansa pienemmän määrän tupakan ja marihuanan sekoitusta ja B oli antanut A:lle 200 euroa. Tämän jälkeen A oli osoittanut B:tä kynäpistoolilla ja ampunut yhden laukauksen maahan. Kun A oli poistunut tapaamispaikalta, B oli seurannut häntä, jolloin A oli ampunut vielä toisenkin laukauksen.

Korkein oikeus katsoi, että A ei ollut rikoslain 31 luvun 1 §:ssä tarkoitettulla tavalla anastanut rahoja B:ltä, eikä väkivallalla uhkaamista siten ollut käytetty anastetun omaisuuden pitämiseksi. Syyte törkeästä ryöstöstä hylättiin.

RL 31 luku 1 § 3 mom

KORKEIN HALLINTO-OIKEUS

Yleishallintoasiat

KHO:2023:43

Toimeentulotuen myöntäminen – Perustoimeentulotuki – Lapsen perusosa – Vuoroasuminen – Lähivanhempi – Perusosan suuruus

X:n alaikäinen lapsi asui lastenvalvojan vahvistaman lapsen huoltoa ja tapaamisoikeutta koskevan sopimuksen mukaisesti vuoroviikoin X:n luona ja lapsen toisen vanhemman luona. X:n perustoimeentulotukea määritettäessä Kansaneläkelaitos oli voinut ottaa kuukausittain menoina huomioon puolet lapsen perusosasta.

Laki toimeentulotuesta 1 § 1 momentti, 3 § 1 momentti, 6 § (1218/2005), 7 § (1218/2005),

7 a § (815/2015) 1 momentti sekä 9 § 1 momentti 4 kohta

KHO:2023:44

Asiakirjajulkisuus – Virkamiehen palkkausta kuvaava tieto – Palkkauksen perustetta varten tehty arviointi – Henkilökohtaisen työsuorituksen arvioinnin kokonaispistemäärä

Tieto virkamiesten henkilökohtaisen työsuoritusten arvioinnin kokonaispistemäärästä oli työntekijän palkkauksen perustetta varten tehtyä arviointia koskeva salassa pidettävä tieto eikä yleisöjulkinen palkkatieto.

Nimikirjalaki 6 § ja 7 § 1 momentti
Laki viranomaisten toiminnan julkisuudesta (julkisuuslaki) 24 § 1 momentti 29 kohta
Vrt. KHO 2012:55

KHO:2023:45

Purku – Lainvoimainen päätös – Hallintopäätös – Muutoksenhakuelpoisuus – Valituskielto – Yliopiston itsehallinto – Opin- näytteen arvostelu – Maisterin- tutkielma

Åbo Akademin rehtori oli hakenut maisterintutkielman hyväksymistä koskevan päätöksen purkamista sillä perusteella, että tutkielma oli suurilta osin plagioitu aiemmin hyväksytystä maisterintutkielmasta.

Korkein hallinto-oikeus totesi, ettei opinnäytteen arvostelu ole sellainen lainvoimainen hallintopäätös, jonka korkein hallinto-oikeus voi purkaa. Hakemus jätettiin tämän vuoksi tutkimatta.

Laki oikeudenkäynnistä hallintoasioissa 6 § 1 momentti, 81 § 2 momentti 2 kohta, 117 § 1 momentti ja 121 §
Yliopistolaki 3 § 1 momentti, 82 § 3 momentti ja 84 § 2 momentti
Vrt KHO 2016:68

KHO:2023:46

Päätöksen tiedoksianto – Hallinto-oikeuden päätös – Tavallinen tiedoksianto – Todisteellinen tiedoksianto – Velvoittava päätös – Valitusajan alkaminen

– Muutoksenhaku korkeimpaan hallinto-oikeuteen

Hallinto-oikeus oli hylännyt A:n valituksen viranomaisen päätöksestä, jolla A:lle oli asetettu velvoite. A ei ollut käyttänyt hallinto-oikeudessa asiameistä. Hallinto-oikeuden päätös oli tullut antaa tiedoksi A:lle todisteellisesti.

Äänestys 15-8 (täysistuntoratkaisu) ja esittelijän eriävä mielipide.

Laki oikeudenkäynnistä hallintoasioissa 90 § 1 ja 2 momentti
Ks. KHO 27.12.2021 taltionumero H4774 (lyhyt ratkaisuseloste)

KHO:2023:48

Ulkomaalaisasia – Käännyttäminen – Unionin kansalainen – Aikaisemmin määrätty maahantulokielto – Maahantulokiellosta tehty valitus ratkaisematta

Poliisilaitos oli päättänyt käännyttää unionin kansalaisen A:n kotimaahansa Viroon ulkomaalaislain 167 §:n 4 kohdan nojalla, koska hänet oli määrätty aikaisemmin maahantulokieltoon yleiseen järjestykseen ja turvallisuuteen liittyvistä syistä. A ei ollut myöskään rekisteröinyt oleskeluaan Suomessa.

Hallinto-oikeus kumosi poliisilaitoksen päätöksen sillä perusteella, että A:lle aikaisemmin määrätty maahantulokielto ei ollut lainvoimainen, koska päätökseen oli haettu muutosta. Hallinto-oikeus katsoi, että maahantulokiellon täytäntöönpanoon lainvoimaa vailla olevana ei ollut laissa säädettyä perustetta.

Korkein hallinto-oikeus totesi, että ulkomaalaislain 167 §:n 4 kohdassa tai sen yksityiskohtaisissa perusteluissa ei ollut otettu yksiselitteistä kantaa siihen, voitiinko kohtaa soveltaa, vaikka päätös, jolla maahantulokielto oli määrätty, oli vailla lainvoimaa. Perustuslain 2 §:n 3 momentin laillisuusperiaate edellytti sinänsä, että julkisen vallan käytöstä säädetään mahdollisimman tarkasti. Hallinto-oikeuden tulkinnan hyväksyminen olisi kuitenkin yleisesti merkinnyt, että maahantulokiellot menettäisivät merkityksensä.

Korkein hallinto-oikeus katsoi, että maahantulokiellon tarkoitus ja ulkomaalaislain esityöt huomioon ottaen ulkomaalaislain 167 §:n 4 koh-

dan tulkinta mahdollisesti ulkomaalaisen käännättämisen myös silloin, kun hänelle aikaisemmin määrätty ja voimaan tullut maahantulokielto ei vielä ollut lainvoimainen, jos maahantulokielto oli määrätty yleiseen järjestykseen tai yleiseen turvallisuuteen liittyvistä syistä. Tällainen tulkinta oli johdonmukainen ja ollenainen osa ulkomaalaisoikeudellista sääntelyjärjestelmää. Poliisilaitos oli siten voinut käännättää asianomaisen kotimaahansa hänelle aikaisemmin määrätyn ja voimaan tulleen maahantulokiellon perusteella siitä huolimatta, että päätös maahantulokiellon määräämisestä ei vielä ollut lainvoimainen.

Ulkomaalaislaki 144 §, 167 § ja 201 a §

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi Euroopan unionin kansalaisten ja heidän perheenjäsentensä oikeudesta liikkua ja oleskella vapaasti jäsenvaltioiden alueella (2004/38/EY, niin sanottu vapaan liikkuvuuden direktiivi) 27 artikla 1 kohta ja 31 artikla 4 kohta

KHO:2023:50

Adoptio – Adoption edellytysten selvittäminen – Adoption edellytysten täyttymättä jääminen – Ilmeisyys – Poikkeaminen ikää koskevista vaatimuksista – Lapsen edun arvioiminen – Adoptio-neuvonnan keskeyttäminen – Adoptionhakijan oikeusturva

Adoptioeuvonnan antaja oli keskeyttänyt adoptioeuvonnan. Hallinto-oikeus oli hylännyt päätöksestä tehdyn valituksen, koska ikävaatimukset eivät täyttyneet eikä asiassa ollut esitetty syytä poiketa niistä.

Adoptiolain mukaan neuvonta voidaan keskeyttää, jos neuvonnassa esille tulleiden seikkojen perusteella on ilmeistä, ettei edellytyksiä adoptioon ole olemassa.

Korkeimmassa hallinto-oikeudessa oli ratkaistavana, oliko ikävaatimusten täyttymättä jäämistä pidettävä sellaisena adoption edellytysten puuttumisena, joka oikeutti keskeyttämään adoptioeuvonnan.

Korkein hallinto-oikeus totesi, että edellytyksiä poiketa ikäsäännöksistä oli lievennetty adoptiolain eduskuntakäsittelyssä siten, että adoptio on mahdollista, jos tähän

on lapsen edun kannalta perusteltua syytä. Lapsen edun arvioiminen edellyttää kokonaisharkintaa. Lisäksi keskeyttämisen perusteena olevien seikkojen tulisi olla ilmeisiä eikä hallinto-oikeuden perustelujen valossa voitu pitää selvänä, että edellytyksiä ikävaatimuksista poikkeamiseen ei ollut. Koska kyse on sellaisesta perusteellisesta adoption edellytysten harkinnasta, joka ei voi tapahtua adoptioeuvonnan yhteydessä vaan osana adoptiolupaharkintaa, adoptioeuvontaa ei ollut voinut keskeyttää. Asia palautettiin adoptioeuvonnan antajalle.

Adoptiolaki 3 §, 6 §, 7 §, 21 §, 24 §, 29 §

KHO:2023:51

Asiakirjajulkisuus – Sosiaali- ja terveystieteiden valvontavirasto (Valvira) – Sairaalassa menehtynyt henkilö – Hoitovirhekantelun liittyvät asiakirjat – Esitutkinta rikosilmoituksen johdosta – Poliisin tiedonsaantioikeus – Tiedonsaantioikeuden rajoitusten merkitys asiassa

Poliisilaitos oli pyytänyt Valviralta hoitovirhekanteluun liittyviä asiakirjoja, koska poliisilla oli vireillä samaa tapahtumaa koskeva esitutkinta. Asiakirjoihin sisältyi sairaalassa vatsantähystysoperaation jälkeen menehtyneen henkilön salassa pidettäviä potilas- ja terveystietoja sekä kanteluasiassa eri tahoilta pyydettyjä lausuntoja.

Korkein hallinto-oikeus katsoi, että poliisilaitoksella oli viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (julkisuuslaki) ja poliisilain 4 luvun 2 §:n 1 momentin perusteella oikeus saada asiakirjat salassapitosäännösten estämättä esitutkintaa varten. Asiakirjojen sisältö ja luonne huomioon ottaen korkein hallinto-oikeus katsoi, että tietopyynnössä tarkoitettujen asiakirjojen antamista poliisille tai tietojen käyttöä todisteena ei ollut kielletty tai rajoitettu poliisilain 4 luvun 2 §:n 1 momentissa tarkoitettulla tavalla. Poliisilaitos oikeutettiin saamaan pyytämänsä asiakirjat.

Laki viranomaisten toiminnan julkisuudesta 24 § 1 momentti 25 kohta ja 29 §:n 1 momentti 1 kohta

Poliisilaki 4 luku 2 § 1 momentti
Oikeudenkäymiskaari 17 luku 12 §
1 momentti, 18 § ja 25 § 2 momentti

KHO:2023:53

Ylimääräinen muutoksenhaku – Kansainvälinen suojelu – Esteellisyys – Ennakoosenne – Korkeimman hallinto-oikeuden jäsen ja esittelijä – Täytäntöönpanon kieltämistä koskeva hakemus – Valituslupaharkinta – Yhdenvertaisuus – Turvallisuuksilanteen heikkeneminen maasta poistamisen jälkeen

Afganistanin kansalainen oli hakenut Suomesta kansainvälistä suojelua. Maahanmuuttovirasto oli hylännyt hakemuksen ja päättänyt käännättää hakijan Afganistaniin. Hallinto-oikeus oli suullisen käsittelyn toimitettuaan hylännyt hakijan valituksen. Korkein hallinto-oikeus oli hylännyt hakijan täytäntöönpanon kieltämistä koskevan hakemuksen, minkä jälkeen hakija oli palautettu Afganistaniin kesäkuussa 2021. Korkein hallinto-oikeus oli hylännyt hakijan valituslupahakemuksen syyskuussa 2021.

Korkeimmassa hallinto-oikeudessa oli purkuhakemuksen johdosta arvioitavana, olivatko oikeusneuvos A ja oikeussihteeri B olleet ennakoosenteen perusteella esteellisiä käsittelemään hakijan valituslupahakemusta sen johdosta, että he olivat ennen asian ratkaisemista hylänneet hakijan maasta poistamisen täytäntöönpanon kieltämistä koskevan hakemuksen. Arvioitavana oli lisäksi, oliko hakijan valituslupahakemuksen hylkääminen loukannut hakijan yhdenvertaisuutta, kun korkein hallinto-oikeus oli syksyllä 2021 myöntänyt muille afganistanilaisille turvapaikanhakijoille valitusluvat ja palauttanut asiat Maahanmuuttovirastolle uudelleen käsiteltäviksi Afganistanin muuttuneen turvallisuuksilanteen johdosta.

Kansainvälistä suojelua koskevassa asiassa täytäntöönpanon kieltämistä koskevassa harkinnassa merkitystä oli erityisesti sillä, rikkoisiko henkilön maasta poistaminen palautuskieltoa ottaen huomioon välipäätöstä tehtäessä tiedossa olevat seikat. Koska palautuskieltoa koskeva arviointi oli myös osa valitusluvan myöntämisedellytysten arviointia,

liittyi ainakin muodollisesti täytäntöönpanon kieltämistä koskevaan arvioon osittain samoja elementtejä kuin valituslupaharkintaan. Kuitenkaan pelkästään välipäätöksen tekohetken tilanteen mukainen tosi-seikkojen alustava arviointi tältä osin myös valitusluvan myöntämisedellytysten kannalta ei muodostanut esteellisyttä pääasialliseksi osalta.

Korkein hallinto-oikeus viittasi Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen palautuskiellon rikkomisen vaaran arviointia koskevaan oikeuskäytäntöön sekä kääntämispäätösten täytäntöönpanokelpoisuutta koskevaan sääntelyyn ja totesi, että hakijan maasta poistaminen oli perustunut täytäntöönpanokelpoiseen kääntämispäätökseen. Afganistanin turvallisuustilanteessa oli tapahtunut merkittäviä muutoksia vasta hakijan kotimaahan palauttamisen jälkeen. Hakijan valituslupahakemusta ratkaistaessa ei ollut ollut julkaistua maatietoa tai muutakaan selvitystä siitä, että hakijan palauttamishetkellä olisi rikottu palautuskieltoa. Tultuaan ennen pääasialliseksi tekemistä palautetuksi kotimaahansa hakija oli tosiasiallisesti ollut olennaisesti eri asemassa kuin muut, Suomessa edelleen oleskelleet afganistanilaiset turvapaikanhakijat, joille oli syksyllä 2021 myönnetty valitusluvat ja asiat palautettu Maahanmuuttovirastolle uudelleen käsiteltäviksi.

Korkein hallinto-oikeus hylkäsi purkuhakemuksen.

Äänestys 4–1 purkuhakemuksen hylkäämisen perusteluista.

Euroopan unionin perusoikeuskirja 47 artikla 2 kappale

Euroopan ihmisoikeussopimus 3 artikla

Suomen perustuslaki 9 § 4 momentti ja 21 § 1 momentti

Laki oikeudenkäynnistä hallintoasioissa 117 §

Oikeudenkäymiskaari 13 luku 7 § 2 ja 3 momentti

Ulkomaalaislaki 147 §, 196 § 4 momentti ja 201 § 3 momentti

Unionin tuomioistuimen tuomio 26.9.2018 asiassa C-180/17, X ja Y

Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen tuomiot 15.10.2009

Micallef v. Malta, 6.6.2000 Morel v. Ranska, 24.7.2012 Tozizcka v.

Puola, 20.3.1991 Cruz Varas et al. v. Ruotsi, 30.10.1991 Vilvarajah et al.

v. Yhdistyneet kuningaskunnat ja 11.1.2007 Salah Sheekh v. Alankomaat

KHO:2023:54

Kunnallinen viranhaltija – Luottamusmies – Irtisanominen – Viranhaltijasta johtuva irtisanomisperuste – Viranhaltijoiden ja työntekijöiden enemmistön suostumus – Kuuleminen

Luottamusmiesasemassa olevan viranhaltijan irtisanominen viranhaltijasta johtuvasta syystä edellyttää sitä, että luottamusmiehen edustamien viranhaltijoiden ja työntekijöiden enemmistö antaa suostumuksensa irtisanomiseen. Enemmistön suostumus ei kuitenkaan ollut viranhaltijalaissa tarkoitettu irtisanomisen syy, jota viranhaltijalain mukainen kuulemisvelvoite koskee. Vaatimusta kuulla viranhaltijaa suostumukseen liittyvästä selvityksestä ennen irtisanomispäätöksen tekemistä ei voitu perustaa myöskään hallintolain asianosaisen kuulemista ja asian selvittämistä koskevien säännösten täydentävään soveltamiseen. Viranhaltijan oikeusturva edellytti kuitenkin, että hän saa viimeistään muutoksenhakuvaiheessa tiedon kyseisestä selvityksestä. Hallinto-oikeuden ei olisi tullut kumota irtisanomispäätöstä virheellisessä järjestyksessä syntyneenä sillä perusteella, että viranhaltijalle ei ennen irtisanomispäätöksen tekemistä ollut varattu tilaisuutta lausua suostumusta koskevasta selvityksestä.

Laki kunnan ja hyvinvointialueen viranhaltijasta (viranhaltijalaki) 35 § 1 momentti, 38 § 2 momentti ja 43 § 1 momentti
Hallintolaki 5 § 1 momentti

KHO:2023:55

Porotalous – Poronhoito – Paliskunnan toimialueen jakaminen – Aluehallintoviraston harkintavalta – Saamelaiden oikeudet alkuperäiskansana – Poronhoidon harjoittamisen edellytykset

Paliskunnan kokous oli päättänyt, että paliskunnan toimialue jaetaan siten, että sen etelä- ja pohjoisosa muodostavat kumpikin erillisen paliskunnan. Paliskunnan toimialue sijaitsi saamelaiden kotiseutualueel-

la. Paliskunta oli toimittanut päätöksensä aluehallintovirastolle vahvistettavaksi. Asiassa oli paliskunnan ja eräiden paliskunnan osakkaiden valituksista arvioitava, oliko aluehallintovirasto voinut jättää päätöksen vahvistamatta.

Aluehallintoviraston oli tullut harkintavaltansa puitteissa arvioida sitä, täyttäisikö paliskunnan päätöksen toimialueen jakamisesta tavoitteen siitä, että paliskunnan aluerajoilla luodaan poronhoidolle edulliset olosuhteet. Aluehallintoviraston oli harkintavaltansa käyttäessään tullut ottaa samalla huomioon hallintolain 6 §:stä ilmenevät oikeusperiaatteet sekä poronhoidon keskeinen merkitys saamelaiden kulttuurille.

Asiantuntijaselvitysten perusteella paliskunnan toimialueen jakamisen vaikutukset olisivat olleet haitallisia koko paliskunnan toimialueella harjoitettavan poronhoidon ja erityisesti porojen laidunkierroksen kannalta. Paliskunnan nykyisenkin toimialueen puitteissa oli selvitysten mukaan mahdollista osoittaa tarvittavat laidunalueet eri tokkakunnille ja ottaa huomioon pohjoisosan perinteiseen siidajärjestelmään liittyvät erityispiirteet ja niiden säilyttäminen. Muutoksenhakijat eivät olleet esittäneet sellaista selvitystä, jonka perusteella olisi sitä vastoin katsottava, että poronhoidon harjoittaminen paliskunnan nykyisen toimialueen puitteissa ei olisi ollut mahdollista sekä paliskunnan eteläosassa että pohjoisosassa, ja niin, että pohjoisosan perinteisen poronhoidon jatkamisen edellytyksiä ei olisi voitu samalla ottaa riittävästi huomioon.

Aluehallintovirasto oli asiaa asianmukaisesti selvitettyään tehnyt päätöksensä harkintavaltansa puitteissa. Aluehallintoviraston päätöksen ei voitu katsoa loukkaavan muutoksenhakijoiden oikeutta, eikä päätös ollut muutoinkaan lainvastainen.

Poronhoitolaki 6 § 3 momentti, 7 §, 8 § 1 momentti ja 9 § 1 momentti

Poronhoitoasetus 6 §

Hallintolaki 6 §

Suomen perustuslaki 6 § 1 momentti, 17 § 3 momentti ja 22 §

Kansalaisoikeuksia ja poliittisia

oikeuksia koskeva yleissopimus

27 artikla

Yhdistyneiden kansakuntien julistus alkuperäiskansojen oikeuksista

KHO:2023:56

Tietosuoja – Henkilötietojen käsittely – Henkilötunnus – Lasten henkilötunnusten kerääminen – Vuokraustoiminta – Minimointiperiaate

Vuokraustoimintaa harjoittava A Oy (rekisterinpitäjä) keräsi säännönmukaisesti vuokra-asunnossa asuvien tai asuntoa hakevien perheiden alaikäisten lasten henkilötunnuksia.

Korkein hallinto-oikeus katsoi, ettei rekisterinpitäjä ollut esittänyt sellaista selvitystä, jonka perusteella voitaisiin katsoa, että kaikkien vanhempiensa kanssa vuokra-asunnossa asuvien tai asuntoa hakevien alaikäisten lasten henkilötunnusten säännönmukainen kerääminen olisi yleisen tietosuoja-asetuksen edellyttämällä tavalla tarpeellista rekisterinpitäjän ilmoittamiin käyttötarkoituksiin. Apulaistietosuoja-valtuutettu oli siten voinut antaa rekisterinpitäjälle määräyksen saattaa käsittelytoimet lasten henkilötunnusten keräämisen osalta asetuksen säännösten mukaisiksi sekä poistaa kerätyt lasten henkilötunnustiedot siltä osin kuin niiden keräämiselle ei ole ollut asianmukaista perustetta.

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2016/679 luonnollisten henkilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta ja direktiivin 95/46/EY kumoamisesta (yleinen tietosuoja-asetus) 5 artikla 1 kohta c alakohta, 25 artikla, 58 artikla 2 kohta d alakohta ja 87 artikla
Tietosuojalaki 29 §:n 1 momentti

KHO:2023:61

Liikenneohjauslaite – Liikenneohjauslaite tilapäiseen käyttöön – Ajoneuvojen läpiajoliikenteen salliminen – Kevyen liikenteen väylä – Asemakaava – Maan käyttö – Vaikutusten selvittäminen – Päätöksen perustelevuus

Kunnan viranomaisena oli päätöksellään sallinut yksisuuntaisen ajoneuvoliikenteen ohjaamisen asemakaavassa osoitetun kevyen liikenteen väylän kautta viereiselle asuntoalueelle viiden vuoden määräajaksi. Päätöksessä oli varsinaisesti kysymys liikenneohjauslaitteen asetta-

mista koskevasta päätöksestä, joka oli tehty edellä mainittua tarkoitusta varten. Asiassa oli ratkaistava, oliko päätöksen antamiseen ollut lainmukaisia perusteita, kun erityisesti otettiin huomioon alueen asemakaavoituksesta saatu selvitys.

Korkein hallinto-oikeus katsoi, että viiden vuoden määräajan tueksi ei ollut esitetty sellaisia perusteluja, joiden nojalla olisi katsottava, että päätöksessä oli tosiasiansa ollut kysymys tieliikennelaisissa tarkoitettusta tilapäiseen käyttöön tarkoitettusta liikenneohjauslaitteesta. Näin pitkä määräaika olisi joka tapauksessa edellyttänyt myös selvitystä päätöksen mukaisen liikennejärjestelyn vaikutuksista ympäröivän alueen asemakaavalla ratkaistuun ja toteutuneeseen maankäyttöön. Tällaista selvitystä ei ollut päätöksentekoa varten tehty. Edellytyksiä puheena olevan liikenneohjauslaitteen asettamiselle viiden vuoden määräajaksi ei ollut.

Tieliikennelaki 71 § 1 momentti
Hallintolaki 6 § ja 45 §

KHO:2023:64

Yliopiston päätös – Oikeus osallistua yliopiston valintakokeeseen – Korkeakoulukelpoisuus – Opiskelijaksi ottaminen – Valituskielto

Hallinto-oikeuden päätöksellä oli ratkaistu valitus yliopiston päätöksestä, joka koski hakijan korkeakoulukelpoisuutta ja oikeutta osallistua yliopiston valintakokeeseen. Hallinto-oikeuden päätös koski opiskelijaksi ottamista eikä siihen saanut hakea valittamalla muutosta.

Yliopistolaki 36 § 1 ja 3 momentti, 37 § 10 momentti ja 84 § 3 momentti
Ks. myös KHO 2007:25

KHO:2023:68

Päätöksen tiedoksianto – Hallinto-oikeuden päätös – Todisteellinen tiedoksianto – Velvoittava päätös – Tahdosta riippumaton psykiatrinen sairaalahoito

Hallinto-oikeus oli vahvistanut sille mielenterveyslain nojalla alistetun hoitoon määräämistä koskevan päätöksen. Hallinto-oikeuden päätös

olisi tullut antaa hoitoon määrätylle tiedoksi todisteellisesti.

Laki oikeudenkäynnistä hallintoasioissa 90 § 1 ja 2 momentti
Hallintolaki 60 § 1 momentti
Ks. KHO 2023:46

KHO:2023:69

Valtion virkamies – Poliisimies – Määräaikainen virantoimituksesta erottaminen – Seuraamuksen oikeasuhtaisuus – Kokonaisharkinta – Virkatehtävien laiminlyöminen – Resurssipula – Nuh-teeton virkaura

Poliisilaitoksella ryhmänjohtajana toiminut rikosylikonstaapeli A oli kurinpitörangaistuksena erotettu virantoimituksesta kolmen kuukauden määräajaksi. Asiassa oli erityisesti ratkaistavana, oliko kyseinen seuraamus ollut oikeassa suhteessa A:n menettelyyn nähden.

Seuraamuksen oikeasuhtaisuutta kokonaisharkinnalla arvioitaessa oli laiminlyöntien lisäksi kiinnitettävä huomiota muun ohella olosuhteisiin, joissa virkavelvollisuuksia oli rikottu, sekä siihen, millä tavoin työnantaja oli aiemmin kiinnittänyt poliisimiehen huomiota virkatehtävien asianmukaiseen hoitamiseen.

A:n laiminlyönnestä johtuen eräitä tärkeitä poliisin tehtäviä oli jäänyt hoitamatta tai ne olivat viivästyneet tai olleet vaarassa viivästyä. Tämän taustalla oli ollut selvää henkilöstöresurssien vajetta, josta myös A:n esimiehet olivat olleet tietoisia. A:n virkatoimintaan ei ollut aiemmin puututtu kirjallisella varoituksella tai muullakaan tavalla. Hänellä oli takanaan pitkä ja muutoin moitteeton virkaura. Korkein hallinto-oikeus totesi, että määräaikaista virantoimituksesta erottamista oli pidettävä kirjalliseen varoitukseen verrattuna hyvin ankarana seuraamuksena. Korkein hallinto-oikeus piti A:lle määrättyä kurinpitörangaistusta suhteettoman ankarana seuraamuksena hänen menettelyynsä nähden.

Äänestys (4–1) ja esittelijän eräviä mielipide.

Laki poliisin hallinnosta 15 i §
Poliisilaki 1 luku 6 § 2 momentti
Valtion virkamieslaki 14 § 1 momentti ja 24 §
Hallintolaki 6 §

Ympäristöasiat

KHO:2023:57

Maankäyttö ja rakentaminen – Yleiskaava – Tuulivoima – Maakuntakaavan ohjausvaikutus – Selvitysten riittävyys

Kunnanvaltuusto oli hyväksynyt tuulivoimaosayleiskaavan, jossa osoitetuille tuulivoimaloiden alueille oli mahdollista sijoittaa yhteensä 42 tuulivoimalaa. Yksittäisen voimalan enimmäiskorkeus maanpinnasta sai olla enintään 280 metriä.

Osayleiskaava-alue sijoittui osin tuulivoimarakentamista ohjaavassa vaihemaakuntakaavassa osoitetulle tuulivoimaloiden alueelle, mutta osa kaava-alueesta ja puolet eli 21 osayleiskaavassa osoitetuista tuulivoimaloiden alueista sijaitsi vaihemaakuntakaavan tuulivoimala-alueiden aluevarausten ulkopuolella siten, että tuulivoimaloiden ohjeellisten sijaintipaikkojen etäisyys vaihemaakuntakaavassa osoitetuista tuulivoimaloiden alueista oli enimmillään 1,5 kilometriä.

Asiassa oli ratkaistavana, oliko vaihemaakuntakaavan ohjausvaikutus otettu osayleiskaavaratkaisuissa riittävällä tavalla huomioon.

Korkein hallinto-oikeus totesi, että tuulivoimarakentamista ohjaava vaihemaakuntakaava muodostaa lähtökohdan merkitykseltään seudullisten tuulivoimahankkeiden suunnittelulle ja osoittaa alueet, joille seudullisen mittaluokan hankkeet on ensisijaisesti sijoitettava. Vaihemaakuntakaava oli kuitenkin yleispiirteinen maankäytön suunnitelma, jossa esitetyt ratkaisut oli tarkoitettu tarkentamaan yksityiskohtaisemmassa kaavoituksessa. Vaihemaakuntakaavassa ei ollut ratkaistu esimerkiksi tuulivoimaloiden alueille sijoittuvien tuulivoimaloiden lukumäärää, kokoa tai sijoittelua. Myös vaihemaakuntakaavassa osoitetut yleispiirteiset aluerajaukset oli tarkoitettu täsmentymään yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa. Vaihemaakuntakaavassa osoitetuista tuulivoimala-alueiden aluerajauksista poikettaessa oli kuitenkin yleiskaavatasoisten selvitysten perusteella voitava varmistua, etteivät vaihemaakuntakaavan maankäyttöä koskevat keskeiset rat-

kaisut ja tavoitteet vaarannu aluerajauksista poikkeamisen vuoksi ja että yleiskaavaratkaisu muutoinkin täytti sille maankäyttö- ja rakennuslaissa asetetut sisältövaatimukset.

Osayleiskaava-alue oli tässä tapauksessa vaihemaakuntakaavassa osoitettuja tuulivoimala-alueita merkittävästi laajempi. Kaikki osayleiskaavassa osoitetut tuulivoimaloiden alueet sijoittuivat kuitenkin vaihemaakuntakaavassa osoitetujen aluerajauksen tuntumaan, ja osayleiskaava-alueen voitiin katsoa muodostavan yhden vaihemaakuntakaavassa osoitetuihin tuulivoimaloiden alueisiin tukeutuvan hankekokonaisuuden.

Vaikka osayleiskaava-alue oli maakuntakaavassa osoitettuja tuulivoimala-alueita laajempi, kaavaratkaisu ei sen perusteena olleiden selvitysten mukaan vaikeuttanut vaihemaakuntakaavan toteuttamista eikä ollut ristiriidassa vaihemaakuntakaavan keskeisten tavoitteiden ja periaatteiden kanssa. Osayleiskaava-alueella ei myöskään ollut vaihemaakuntakaavassa varattu sellaiseen muuhun tarkoitukseen, joka olisi estänyt kaavan mukaisen tuulivoimarakentamisen. Kysymys oli siten sellaisesta vaihemaakuntakaavassa osoitetun maankäyttöratkaisun tarkentamisesta, jota ei ollut pidettävä maankuntakaavan ohjausvaikutuksen huomioon ottamista koskevien maankäyttö- ja rakennuslain säännösten vastaisena.

Maankäyttö- ja rakennuslaki 9 §, 32 § 1 momentti, 39 § 1, 2 ja 3 momentti ja 77 b §

KHO:2023:59

Maankäyttö ja rakentaminen – Poikkeaminen – Poikkeaminen lainvoimaa vailla olevasta yleiskaavasta – Poikkeamisen oikeudelliset edellytykset – Tuulivoima

Kunnan rakennusvalvontaviranomainen oli myöntänyt A Oy:lle luvan poiketa kunnanvaltuuston hyväksymästä tuulivoimaosayleiskaavasta yhteensä 40 tuulivoimalan osalta osayleiskaavassa osoitetun tuulivoimalan alueen rajan osalta. Poikkeamispäätökset oli tehty osayleiskaavasta tehtyjen valitusten ollessa vireillä hallinto-oikeudessa, ja siten ennen kuin osayleiskaava oli tullut lainvoimaiseksi ja voimaan.

Poikkeamismenettelyssä oli kysymys yksittäistapauksellisesta poikkeamisesta maankäyttö- ja rakennuslain ja sen nojalla annetuista säännöksistä ja määräyksistä. Kunnan poikkeamistoimivalta ja poikkeamisen edellytyksiä koskeva arviointi perustuivat maankäyttö- ja rakennuslain nimenomaisiin säännöksiin, joita ei poikkeamismenettelyn oikeudellisesta luonteesta johtuen voitu tulkita laajentavasti. Vastaavasti poikkeamisen tarpeen oli oltava yksiselitteinen, ja poikkeaminen oli lähtökohtaisestikin voinut koskea vain sellaisia säännöksiä ja määräyksiä, jotka olivat poikkeamisesta päätettäessä voimassa.

Tämän vuoksi, ja kun otettiin huomioon, ettei maankäyttö- ja rakennuslaissa ollut nimenomaisesti säädetty mahdollisuudesta myöntää poikkeamista hyväksytyyn kaavaan sisältyvästä määräyksestä tai rajoituksesta ennen kaavan lainvoimaisuutta ja voimaantuloa, haettujen poikkeamislupien myöntämiselle ei ollut ollut oikeudellisia edellytyksiä.

Korkein hallinto-oikeus myös totesi, että poikkeamispäätösten myöntämisedellytyksiä ei ollut arvioitava toisin sillä perusteella, että myönnetty poikkeamiset oli päätöksiin sisällytettyjen ehtojen mukaan määrätty raukeamaan ilman erillistä päätöstä, jos osayleiskaava ei tule lainvoimaiseksi.

Maankäyttö- ja rakennuslaki 171 § 1 momentti

KHO:2023:62

Ympäristönsuojelu – Ilmastonmuutos – Ilmastovuosikertomus – Lisätoimet – Hallintopäätöksen valituskelpoisuus – Viranomaisen passiivisuus – Tuomioistuimen toimivalta

Valtioneuvosto oli antanut eduskunnalle ilmastolaissa tarkoitettun ilmastovuosikertomuksen.

Muutoksenhakijat vaativat korkeimmassa hallinto-oikeudessa, että valtioneuvoston päätös kumotaan ja asia palautetaan valtioneuvostolle uuteen valmisteluun. Valituksen mukaan ilmastovuosikertomuksessa ei ollut esitetty laissa säädettyä arviota tavoitteiden saavuttamiseksi tarvittavista lisätoimista, vaikka ennen vuosikertomuksen antamis-

ta saadut tiedot maankäyttösektorin hiilinielujen romahtamisesta olivat osoittaneet tällaiset lisätoimet tarpeellisiksi. Jättäessään laissa säädetyn päätöksen tekemättä valtioneuvosto oli muutoksenhakijoiden mukaan toiminut vähintäänkin passiivisesti niin, että asianosaisen oikeusturva ja perusoikeuksien turvaaminen edellyttivät mahdollisuutta hakea muutosta valtioneuvoston ratkaisuun, vaikka asiassa ei ollut tehty varsinaista hallintopäätöstä.

Korkein hallinto-oikeus ei tutkinnutvalitusta. Korkein hallinto-oikeus totesi, ettei valtioneuvoston päätös ilmastovuosikertomuksen antamisesta eduskunnalle ollut hallintopäätös, johon voitiin hakea muutosta valittamalla. Korkein hallinto-oikeus katsoi, että valtioneuvoston päätösmenettelyn lainmukaisuuden arvioiminen muutoksenhakijoiden tarkoittamalla tavalla voisi tulla tuomioistuimen tutkittavaksi sellaisessa tapauksessa, että päätöksen tekemättä jättäminen tuossa vaiheessa johtaisi ilmastolain vastaiseen lopputulokseen tai että valtioneuvoston tosiasiallinen toiminta osoittaisi, ettei sillä ole tarkoitusta tehdä asianmukaisia päätöksiä laissa edellytetyjen tavoitteiden ja velvoitteiden saavuttamiseksi riittävän nopealla aikataululla. Korkein hallinto-oikeus totesi, ettei valtioneuvosto ollut ilmastovuosikertomuksen antamisen yhteydessä tehnyt päätöstä hiilinielujen vähenemisen edellyttämistä toimista tai tällaisten toimien tarpeettomuudesta taikka jättänyt mainittuja toimenpiteitä koskevaa asiaa tutkimatta. Asiassa saadun selvityksen perusteella ei myöskään voitu päätellä, että valtioneuvoston ratkaisu olisi tässä vaiheessa tarkoittanut ilmastolain tavoitteiden ja velvoitteiden noudattamisen lainvastaista laiminlyöntiä. Valtioneuvoston ratkaisua asiassa ei voitu pitää valituskelpoisena hallintopäätöksenä, joten valitus oli jätettyä tutkimatta.

Äänestys 3–2.

Laki oikeudenkäynnistä hallintoasioissa 6 §, 8 § 1 momentti, 13 § 1 momentti ja 81 § 2 momentti 2 kohta
Suomen perustuslaki 20 §, 21 § 1 momentti, 22 § ja 46 § 1 momentti

Ilmastolaki 1, 2 ja 7 §, 16 § 1 momentti, 17 § 1 momentti ja 18 § 1 momentti

KHO:2023:67

Maankäyttö ja rakentaminen – Rakennuslupapäätöksestä poikkeaminen – Tuulivoimalat – Rakennustarkastajan suostumus – Vaikutus naapurin asemaan – Muutosten hyväksymistä koskevan ratkaisun valituskelpoisuus

Rakennustarkastaja oli aloituskokouksen yhteydessä antanut suostumuksen tuulivoimaloiden rakennuslupapäätösten yhteydessä hyväksytyistä suunnitelmista poikkeamiseen. Suunnitelmista poikkeamiset koskivat tuulivoimaloiden roottorin halkaisijan kokoa, vähäisiä sijaintimuutoksia osayleiskaavoissa osoitettujen tuulivoimaloiden alueiden sisällä sekä voimalatyyppin päivittymistä. Tuulivoimaloiden kokonaiskorkeus säilyi ennallaan 220 metrissä.

Asiassa oli kysymys siitä, oliko aloituskokouksen yhteydessä käsitelty suunnitelmista poikkeamiset voitu hyväksyä maankäyttö- ja rakennuslain 150 e §:n 1 momentissa tarkoitettulla rakennustarkastajan antamalla suostumuksella vai oliko kysymys sellaisista olennaisista tai naapureiden asemaan vaikuttavista muutoksista, jotka edellyttivät rakennuslupaa.

Korkein hallinto-oikeus totesi, että rakennustarkastaja voi maankäyttö- ja rakennuslain 150 e §:n 1 momentin perusteella antaa rakennustyön aikana suostumuksen poiketa lupapäätöksessä hyväksytyistä suunnitelmista. Suostumusmenettely oli tarkoitettu varsinaista rakennuslupakäsittelyä kevyemmäksi menettelyksi, johon ei liittynyt naapureiden kuulemista eikä muutoksenhakumahdollisuutta. Suostumus ei voinut lainkohdan sanamuodon mukaan kuitenkaan koskea rakennusluvan merkittävää muuttamista eikä sellaisia muutoksia, jotka vaikuttivat naapurien asemaan. Sellaiselle suunnitelmasta poikkeamiselle, joka merkitsi rakennusluvan olennaista muuttamista tai vaikutti naapurien asemaan, oli haettava rakennuslupaa ja kunnan rakennusvalvontaviranomaisen oli ratkaistava asia muutoksenhakukelpoisella päätöksellä.

Korkein hallinto-oikeus kiinnitti suunnitelmista poikkeamisen merkittävyyttä arvioidessaan huomiota muutosten kaavanmukaisuuteen, voimalatyyppin muuttumisesta aiheutuviin maisemavaikutuksiin, sijaintimuutoksista naapureille aiheutuviin vaikutuksiin sekä siihen, lisäkö suunnitelmista poikkeaminen lähialueen asukkaille aiheutuvaa melu- tai välkehaittaa rakennuslupavaiheessa tehtyihin selvityksiin verrattuna.

Suunnitelmista poikkeamiset olivat tässä tapauksessa tuulivoimaloiden rakentamista ohjaavien osayleiskaavojen määräysten mukaisia, eikä tuulivoimaloiden toteuttaminen muutettujen suunnitelmien mukaisesti merkinnyt voimaloille myönnettyjen rakennuslupien merkittävää muuttamista. Suunnitelmista poikkeamisen maisemalliset vaikutukset samoin kuin sijaintimuutosten vaikutukset arvioitiin merkitykseltään vähäisiksi. Lähialueen asukkaille aiheutuva melu- ja välkehaitta ei laadittujen mallinnusten perusteella lisääntynyt voimalatyyppin vaihtumisen johdosta. Suunnitelmista poikkeamisten ei siten katsottu myöskään vaikuttavan naapureiden asemaan. Korkein hallinto-oikeus katsoi, että aloituskokouksessa käsitelty poikkeamiset lupapäätöksissä hyväksytyistä suunnitelmista olivat näin ollen sellaisia, että rakennustarkastaja oli voinut antaa niihin suostumuksen maankäyttö- ja rakennuslain 150 e §:n 1 momentin perusteella. Hallinto-oikeudelle valituksen tehneiden henkilöiden valitukset jätettiin tutkimatta.

Maankäyttö- ja rakennuslaki 134 § 1 momentti ja 150 e §

KHO:2023:70

Maankäyttö ja rakentaminen – Yleiskaava – Tuulivoima – Vaikutusten arviointi – Selvitysten riittävyys – Luontodirektiivin liitteessä IV (a) tarkoitettu laji – Susi

Korkeimmassa hallinto-oikeudessa oli ratkaistavana, oliko seitsemän tuulivoimalan rakentamisen mahdollistanut yleiskaava perustunut kaavan merkittävät vaikutukset arvioiviin riittäviin ja ajantasaisiin selvityksiin sen toteuttamisen vaikutuksista susille. Kaavan luontoselvitysten riit-

tävyys ratkaistiin kaavan hyväksymishetken perusteella. Kysymys oli erityisesti siitä, mikä merkitys oli annettava ennen kaavan hyväksymistä kaavoittajalle ilmoitetuille, mutta vasta kaavan hyväksymisen jälkeen viranomaistietona julkaistuille susihavainnoille kaava-alueella.

Kaavoittajalle oli ennen kaavan hyväksymistä toimitettu paikalliselta riistanhoitoyhdistykseltä saatuja tietoja kaava-alueella tehdyistä susihavainnoista. Suomessa käytössä oleva susikannan Tassu-seuranta-järjestelmä perustuu riistanhoitoyhdistyksen esityksestä hyväksytyjen suurpetoyhdyshenkilöiden tarkastamiin havaintotietoihin. Yleiskaavan laatijalle oli ennen kaavan hyväksymistä esitetty riittävän luotettavia havaintotietoja susien esiintymisestä kaava-alueella. Kyse oli merkittävästä määrästä laumahavainnoista, ei vain yksittäisistä susihavainnoista. Merkitystä ei ollut sillä, että tieto uudesta susireviiristä oli julkaistu viranomaistietona vasta kaavan hyväksymisajankohdan jälkeen. Yleiskaavan laatijan olisi tullut ennen yleiskaavan hyväksymistä ryhtyä tarpeellisiin lisäselvityksiin.

Maankäyttö- ja rakennuslaki 9 § (204/2015), 39 § 2 momentti 8 kohta ja 197 § 1 momentti
Maankäyttö- ja rakennusasetus 1 § 1 momentti
Luonnonsuojelulaki (1096/1996) 49 § 1 momentti
Ks. ja vrt. KHO 2019:160 ja KHO 18.6.2020 taltionumero 2641 (lyhyt ratkaisuseloste)

KHO:2023:71

Ympäristönsuojelulaissa tarkoitettu ilmoituspäätös – Eläinsuoja – Toiminnallinen kokonaisuus – Ympäristöluvan tarve – Naapurussuhdehaitta – Kohtuuton rasisus – Etälietesäiliö

Asiassa oli kyse sen arvioimisesta, oliko etälietesäiliö osa ympäristönsuojelulain 115 d §:n mukaisella ilmoituspäätöksellä ratkaistavan eläinsuojan toiminnallista kokonaisuutta.

Korkein hallinto-oikeus totesi, että laitoksen toimintaan kuuluviksi toiminnoiksi katsottiin ilmoitusmenettelyä edellyttävän eläinsuojan lisäksi erilaiset aputoiminnot, kuten

lietesäiliöt. Aputoiminnot olivat osa ilmoitusmenettelyssä käsiteltävää toiminnallista kokonaisuutta kuitenkin vain silloin, kun ne sijaitsivat laitoksen yhteydessä tai sen lähialueella. Arvioitaessa aputoimintojen kuulumista osaksi toiminnallista kokonaisuutta tuli etäisyyden lisäksi ottaa huomioon laitoksen ja aputoimintojen päästöjen vaikutusalueet ja niiden mahdollinen päällekkäisyys.

Etälietesäiliö sijoittui yli kolmen kilometrin etäisyydelle tilakeskuksesta, eikä se siten sijainnut ilmoituksenvaraisen laitoksen lähialueella. Tilakeskuksen ja etälietesäiliön välinen etäisyys huomioon ottaen toimintojen vaikutukset eivät kohdistuneet samalle vaikutusalueelle eikä niiden ympäristövaikutuksia ollut tarpeen tarkastella yhdessä. Korkein hallinto-oikeus katsoi, että etälietesäiliö ei ollut osa ilmoituspäätöksen kohteena olevaa toiminnallista kokonaisuutta eikä ilmoitusmenettelyssä siten voitu ratkaista etälietesäiliön sijoittumista tai antaa sitä koskevia määräyksiä.

Etälietesäiliö saattoi kuitenkin edellyttää ympäristölupaa lain 27 §:n 2 momentin 3 kohdan mukaan, mikäli siitä voisi aiheutua eräistä naapurussuhteista annetussa laissa tarkoitettua kohtuutonta rasisusta. Korkein hallinto-oikeus palautti asian tie- ja lupajaostolle uudelleen käsiteltäväksi etälietesäiliötä koskevilta osin.

Ympäristönsuojelulaki 5 § 1 momentti 3 kohta, 27 § 2 momentti 3 kohta, 29 a § 1 momentti 2 kohta, 41 §, 115 a § 1 ja 2 momentti ja 115 d § 1 momentti
Laki eräistä naapurussuhteista 17 § 1 ja 2 momentti

Veroasiat

KHO:2023:42

Henkilökohtaisen tulon verotus – Tulon veronalaisuus – Palkkatulon määrä – Laskutuspalvelu – Kevytyrittäjäyys – Verotuksen ennakoitavuus

A sopi loppuasiakkaansa kanssa työsuorituksesta ja siitä maksettavasta korvauksesta. A ja laskutuspalveluja tuottanut B-osuuskunta puolestaan sopivat A:n loppuasiakkaalleen teke-

män työsuorituksen laskuttamisesta osuuskunnan laskutuspalvelua käyttäen. Loppuasiakas suoritti maksun saamastaan työsuorituksesta osuuskunnalle, joka suoritti saamansa maksun edelleen A:lle sen jälkeen, kun siitä oli pidätetty osuuskunnalle kuuluva arvonlisäverottomasta vastikkeesta laskettu seitsemän prosentin suuruinen palkkio sekä työnantajan sairausvakuutusmaksu.

Jos A:n palkkatulona pidettäisiin hänen loppuasiakkaaltaan laskutettua arvonlisäverotonta bruttosummaa, asiassa olisi katsottava, että osuuskunta suorittaisi sille jäävää palkkiota ja työnantajan sairausvakuutusmaksua vastaavaa määrää vastaan A:lle erillistä palvelua, jotta tämä määrä lopulta kertyisi osuuskunnan tuloksi. Korkein hallinto-oikeus oli kuitenkin aiemmassa laskutuspalveluja tuottavan osuuskunnan arvonlisäverotusta koskevassa vuosikirjaratkaisussa KHO 2020:123 katsonut, ettei osuuskunta ole suorittanut sille jäävää palkkiota vastaan työn suorittajalle erillistä palvelua, josta osuuskunnan olisi tullut suorittaa arvonlisäveroa, vaan että osuuskunta oli saanut palkkionsa itselleen vain kertaalleen olemalla tilittämättä palkkion osuutta työn suorittajalle.

Verojärjestelmän ennakoitavuus ja verotuskäytännön yhtenäisyys edellyttivät, että esillä olevan kaltaisessa tilanteessa eri verolajien osalta tulkinnat olivat johdonmukaiset, ellei erilaisiin ratkaisuihin ole erityistä syytä. Koska tällaista erityistä syytä ei ollut, korkein hallinto-oikeus katsoi, etteivät A ja osuuskunta tehneet tuloverotuksen ja arvonlisäverotuksen osalta erilaisia oikeustoimia. Tämän vuoksi A:n veronalaisen palkkatulon määrään ei ollut luetava osuuskunnan itselleen pidättämää seitsemän prosentin suuruisia palkkiota eikä työnantajan sairausvakuutusmaksua.

Keskusverolautakunnan ennakkoratkaisu verovuosille 2021 ja 2022. Tuloverolaki 29 § 1 momentti ja 61 § 2 momentti
Ennakkoperintälaki 13 § 1 momentti 1 kohta
Ks. KHO 2020:123

KHO:2023:58

Tuloverotus – Nettovarallisuuslaskelma – Yhtiön varat – Maataloutta harjoittava yhtiö – Osuuskunnan osuus – Rinnastuminen osakkeeseen

A Oy oli lihantuotantoa harjoittava muu kuin julkisesti noteerattu osakeyhtiö, jonka tulos laskettiin tuloverotusta toimitettaessa maatalouden tuloverolain mukaan. A Oy oli Bosuuskunnan jäsen. Bosuuskunta oli julkisesti noteeraamaton tuotajaosuuskunta, jonka tarkoituksena oli harjoittaa jäsenten maatalouden tukemiseksi muun ohella teuras- karjan hankintaa. B osuuskunnan sääntöjen mukaan jäsenet olivat pääsääntöisesti velvollisia toimittamaan tuottamansa eläintuotteet ja välityseläimet osuuskunnan osoittamalle taholle.

Asiassa oli ratkaistavana, miten A Oy:n omistamat B osuuskunnan osuudet oli arvostettava, kun määritetään A Oy:n nettovarallisuuden määrä yhtiön osakkeen matemaattisen arvon laskemista varten.

Koska A Oy oli tuloverolain 33 b §:n 1 momentissa tarkoitettu osakeyhtiö, sen osakkeen matemaattinen arvo laskettiin varojen arvostamisesta verotuksessa annetun lain 2 luvun säännösten mukaan. Koska maatilatalouden tuloverolaissa ei ollut säännöksiä, joiden nojalla osakeyhtiön harjoittaman maatalouden varat olisi jaettu käyttö-, vaihto- tai rahoitusomaisuuteen, yhtiön varat oli arvostettava varojen arvostamisesta verotuksessa annetun lain 2 luvun 3 §:n 8 momentin mukaisesti soveltuvin osin sanotussa pykälässä tarkoitettulla tavalla. Korkein hallinto-oikeus katsoi, että B osuuskunnan osuudet rinnastuivat osakeyhtiön osakkeeseen, kun määritettiin maataloutta harjoittavan A Oy:n nettovarallisuuden määrää, ja että osuudet oli siten arvostettava varojen arvostamisesta verotuksessa annetun lain 3 § 6 momentissa tarkoitettulla tavalla.

Keskusverolautakunnan ennakkoratkaisu verovuosille 2022 ja 2023. Tuloverolaki 3 § 5 kohta ja 33 b § 1 momentti

Laki varojen arvostamisesta verotuksessa 2 § 1 ja 2 momentti sekä 3 § 6 ja 8 momentti

KHO:2023:60

Arvonlisävero – Käytettyjen tavaroiden marginaaliverotus – Voittomarginaali – Veron peruste – Autoveron vientipalautus

A Oy harjoitti uusien ja käytettyjen ajoneuvojen vähittäiskauppaa. Suomessa tapahtuvan myynnin lisäksi yhtiö myi käytettyjä ajoneuvoja Suomesta toisiin EU-maihin. Yhtiö kuljetti ajoneuvon ostajalle toiseen EU-maahan ja haki tämän jälkeen maasta viemästään ajoneuvosta autoverolain 29 §:ssä tarkoitettua autoveron vientipalautuksen. A Oy sovelsi käytettyjen ajoneuvojen myyntiin arvonlisäverolain 79 k §:ssä tarkoitettua yksinkertaistettua verokausikohtaista marginaaliverotusmenettelyä.

Asiassa oli ratkaistavana, oliko yhtiön saama autoverolain 29 §:n mukainen autoveron vientipalautus otettava huomioon laskettaessa yhtiön arvonlisäverolain 79 a §:n mukaista veron perustetta, joka oli voittomarginaali ilman veron osuutta. Asiassa oli erityisesti arvioitava sitä, oliko autoveron vientipalautus otettava huomioon määritettäessä arvonlisäverolain 79 k §:n mukaisista verokauden voittomarginaalia joko menettelyn piiriin kuuluvien tavaroiden ostohinnan alennuksena tai myydyistä tavaroista saatuna vastikkeena.

Kun autovero oli ajoneuvon käyttöönottovaiheeseen perustuva vero, sillä ei ollut suoraa yhteyttä ajoneuvon myöhempään luovutukseen. Ajoneuvon maastaviennin yhteydessä ajoneuvon arvossa jäljellä olevan autoveron laskennallisen osuuden palauttaminen autoveron vientipalautuksena ei perustunut ajoneuvon myyntiin vaan sen vientiin käytettäväksi muualla kuin Suomessa. Marginaaliverotuksessa huomioon otettavana ajoneuvon myynnistä saatuna vastikkeena oli siten pidettävä ostajan ajoneuvosta yhtiölle maksamaa hintaa, joka perustui osapuolten väliseen sopimukseen arvonlisäverolain 73 §:n 1 momentissa säädetyllä tavalla. Yhtiö ja ajoneuvon ostaja eivät olleet sopineet siitä, että autoveron vientipalautus olisi ollut osa ajoneuvon myyntihintaa. Yhtiön saama autoveron vientipalautus ei siten ollut osa ajoneuvon myynnistä saatua vastiketta. Yhtiön valtiolta saamaa autoveron vientipalautusta

ei voitu myöskään pitää ajoneuvon myyntiin tai hintaan suoraan liittyvänä tukena tai avustuksena. Autoveron vientipalautus ei vaikuttanut myöskään yhtiön ajoneuvon ostohintaan siten, että vientipalautusta olisi ollut pidettävä yhtiön ajoneuvon ostohinnan oikaisuna. Autoveron vientipalautuksen jättämisestä käytettyjen tavaroiden marginaaliveron perusteen ulkopuolelle ei voitu katsoa muodostuvan sellaista järjestelmän tarkoituksen vastaista perusteetonta etua, että autoveron vientipalautus olisi tullut tämän johdosta lukea arvonlisäveron perusteena olevaan voittomarginaaliin. Autoveron vientipalautusta ei siten ollut ennakkoratkaisuhakemuksessa esitetyissä olosuhteissa otettava huomioon laskettaessa yhtiön arvonlisäverolain 79 k §:n perusteella suoritettavan marginaaliveron perustetta.

Keskusverolautakunnan arvonlisäverotusta koskeva ennakkoratkaisu ajalle 17.5.2022 – 31.12.2023.

Arvonlisäverolaki 73 § 1 momentti, 79 a § 1 momentti, 79 j § 1 momentti ja 79 k § 1 ja 2 momentti
Neuvoston direktiivi 2006/112/EY yhteisestä arvonlisäverojärjestelmästä 312 artikla, 315 artikla ja 318 artikla

Autoverolaki 29 § 1 momentti

KHO:2023:63

Henkilökohtaisen tulon verotus – Tulon veronalaisuus – Työpanosinko – Osakas – Luottamuskensuoja – Viranomaisen noudattama käytäntö – Viranomaisen antama ohje

A oli B Oy:n erään tulosyksikön esimies ja osakas. B Oy oli vuosina 2014 – 2017 jakanut osinkoja muun muassa A:lle. B Oy:ssä oli vuosina 2015 ja 2016 toimitettu verotarkastus, jossa oli muun ohella tarkastettu yhtiön osingonjaoissa noudatettu toimintamalli. Verotarkastaja oli 1.2.2016 B Oy:n edustajalle lähettämässään viestissä ilmoittanut, ettei yhtiön jakamia osinkoja katsottaisi työpanososingoiksi. Tätä kantaa oli noudatettu myös 2.12.2016 valmistuneessa verotarkastuskertomuksessa ja Verohallinnon Veronsaajien oikeudenvallontayksikön pyynnöstä 21.12.2016 tekemässä päätöksessä, joka koski yhtiön ennakonpidätys-

velvollisuutta vuonna 2014 jaettujen osinkojen osalta. Veronsaajien oikeudenvalvontayksikkö oli tehnyt yhtiötä koskevasta Verohallinnon päätöksestä oikaisuvaatimuksen. Verotuksen oikaisulautakunta oli päätöksellään 5.3.2018 kumonnut Verohallinnon päätöksen ja katsonut yhtiön vuonna 2014 jakamat osingot työpanososingoiksi. Hallinto-oikeus oli 28.2.2019 hylännyt yhtiön valituksen oikaisulautakunnan päätöksestä. Korkein hallinto-oikeus oli päätöksellään 22.6.2020 hylännyt yhtiön valituslupahakemuksen.

A oli ilmoittanut B Oy:n jakamat osingot verovuosilta 2014–2017 antamissaan veroilmoituksissa muina osinkoina kuin työpanososinkoina. Verohallinto oli toimittanut hänen verotuksensa annettujen ilmoitusten mukaan. Verohallinto oli oikaissut verovuoden 2014 verotusta verovelvollisen vahingoksi 3.9.2018 ja verovuosien 2015 – 2017 verotuksia 2.12.2020. A:n B Oy:ltä saamat osingot oli tällöin katsottu työpanososingoiksi.

Korkein hallinto-oikeus katsoi, että verotarkastajan viestissä 1.2.2016 oli kysymys verotusmenettelystä annetun lain 26 §:n 2 momentissa tarkoitettua viranomaisen antamasta ohjeesta. Korkein hallinto-oikeus katsoi myös, että A:n ja B Oy:n välillä oli vallinnut läheinen yhteys ja että A oli siten ollut verovuosien 2015 ja 2016 veroilmoituksia antaessaan tietoinen verotarkastajan viestistä 1.2.2016 ja yhtiön ennakkopidätysvelvollisuuden osalta sittemmin tehdyistä päätöksistä. A:lle oli myönnettävä luottamuksensuojaa verovuosien 2015 ja 2016 osalta Verohallinnon yhtiölle antamien nimenomaisten kannanottojen ja yhtiön ennakkopidätysvelvollisuutta koskevan päätöksen perusteella.

Vaikka verotuksen oikaisulautakunnan B Oy:n ennakkopidätysvelvollisuutta koskevassa asiassa 5.3.2018 antaman päätöksen jälkeen yhtiön jakamien osinkojen luonnehdinnat eivät enää olleet yhdenmukaiset, Verohallinto oli edelleen toimittanut A:n verovuoden 2017 verotuksen B Oy:n sanottuna vuonna jakamien osinkojen osalta annetun veroilmoituksen mukaan. Lisäksi Verohallinto oli oikaissut A:n verovuoden 2014 verotusta hänen vahingokseen vasta 3.9.2018 ja verovuoden

2015 – 2017 verotuksia vasta 2.12.2020. Näiden seikkojen vuoksi korkein hallinto-oikeus katsoi, että A:n luottamusta oli suojattava myös verovuoden 2017 osalta.

Verovuodet 2015–2017.

Laki verotusmenettelystä 26 § 2 momentti

Ks. KHO 2017:116, KHO 2009:20

KHO:2023:65

Henkilökohtaisen tulon verotus – Ennakkoperintä – Työsuhteeseen perustuva osakeanti – Muu kuin julkisesti noteerattu yhtiö – Henkilöstön enemmistö – Työsuhteen kesto osakkeiden jakoperusteena

A Oy:llä oli yhteensä 21 työntekijää, kun lukuun ei otettu yhtiön hallituksen jäseniä eikä sellaisia työntekijöitä, jotka omistivat yli kymmenen prosentin osuuden yhtiön osakkeista. A Oy:ssä oli tarkoitus toteuttaa henkilöstöanti, jonka ulkopuolelle oli tarkoitus jättää vain aikaisemmin yhtiön osakkeita omistavat työntekijät, hallituksen jäsen sekä koeajalla olevat työntekijät. Henkilöstöannissa osakkeita oli tarkoitus tarjota yhteensä 15 työntekijän merkittäviksi vähintään tuloverolain 66 a §:ssä tarkoitettulla matemaattisella arvolla siten, että kunkin työntekijän työsuhteen alkamisvuosi oli perusteena sille, kuinka monta osaketta työntekijä saattoi osakeannissa enintään merkitä.

Asiassa oli ratkaistavana, oliko henkilöstöannissa työntekijöille muodostuva etu tuloverolain 66 a §:n 1 momentissa säädetyllä tavalla henkilöstön enemmistön käytettävissä, kun merkittäväksi tarjottavien osakkeiden enimmäismäärä perustui kunkin työntekijän työsuhteen keston.

Suunnitellussa osakeannissa osakkeita tarjottaisiin merkittäväksi suurimmalle osalle yhtiön työntekijöistä. Jotta osakeannista muodostuvan edun voitaisiin katsoa olevan tuloverolain 66 a §:n 1 momentissa tarkoitettulla tavalla henkilöstön enemmistön käytettävissä, osakeannin ehdot eivät saaneet käytännössä merkitä jonkin työntekijän tai työntekijäryhmän, kuten johdon, suosimista taikka jonkin työntekijän tai työntekijäryhmän syrjimis-

tä siten, että kysymyksessä oleva työntekijä tai työntekijäryhmä on oikeutettu merkitsemään yhtiön muihin työntekijöihin nähden vain nimellisen määrän osakkeita. Koska palvelusvuosien eli työsuhteen keston käyttö työntekijöille tarjottavien osakkeiden jakoperusteena ei merkinnyt tietyn työntekijän tai työntekijäryhmän suosimista tai syrjimistä ja koska mikään henkilöstöannin piirissä oleva työntekijäryhmä ei ollut oikeutettu merkitsemään yhtiön muihin työntekijäryhmiin nähden vain nimellistä määrää osakkeita, A Oy:n suunnittelema osakeanti oli tuloverolain 66 a §:n mukainen henkilöstöanti, josta ei muodostunut työntekijöille sellaista veronalaista etua, josta yhtiön olisi tullut toimittaa ennakkopidätys.

Verohallinnon ennakkoratkaisu

ajalle 13.8.2021–31.12.2022.

Ennakkoperintälaki 1 §, 9 § 1 momentti sekä 13 § 1 momentti ja 3 momentti

Tuloverolaki 66 a § 1 momentti

KHO:2023:66

Henkilökohtaisen tulon verotus – Ennakkoperintä – Työsuhteeseen perustuva osakeanti – Muu kuin julkisesti noteerattu yhtiö – Henkilöstön enemmistö – Osakkeiden jakoperuste – Johdon suosimisen vaikutus – Työntekijöiden arviointimenettely

A Oy:ssä oli yhteensä noin 230 työntekijää, kun mukaan luettiin noin kymmenen työntekijää, jotka olivat Y:n valtion kansalaisia tai asuivat Y:n valtiossa. Yhtiöllä oli henkilöstöantiohjelma, jonka mukaan yhtiön osakkeita tarjottaisiin muille 217 työntekijälle kaksi yhtiön johtoon (leadership) kuuluvaa henkilöä mukaan lukien. Osakkeiden merkintäoikeuksia saavat työntekijät jaettiin luokkiin heidän roolinsa ja työpanoksensa arvon perusteella. Työpanoksen arvon yhtiölle määritteli kunkin tiimin esimies työntekijän meriittien ja vaikutuksellisuuden kautta. Tätä varten esimiehellä oli käytössään hänen erikseen pyytämänsä tai vuoden aikana saamansa palautteet muilta työntekijöiltä ja esimiehiltä. Osakkeiden merkintäoikeuksien jakoon ottivat tämän jälkeen kantaa yhtiön talousjohtaja

ja johtoryhmä. Yhtiön hallitus teki lopullisen päätöksen osakeannista.

Verohallinto oli katsonut, että asiassa oli kysymys tuloverolain 66 a §:n 1 momentissa tarkoitetusta työsuhteeseen perustuvasta osakeannista muiden kuin kahden yhtiön johtoon kuuluvan henkilön osalta. Hallinto-oikeuden katsottua Veronsaajien oikeudenvilvontayksikön valituksen johdosta, että kysymys ei ollut miltään osin tällaisesta osakeannista, asiassa oli korkeimmassa hallinto-oikeudessa ratkaistavana, voitiinko henkilöstöantiin soveltaa muiden kuin kahden johtoon (leadership) kuuluvan henkilön ennakkoperinnän osalta tuloverolain 66 a §:n säännöksiä.

Tuloverolain 66 §:n 1 momentin sanamuodon perusteella säännöksessä tarkoitettu etu ei ole luonteeltaan kollektiivinen. Kun tämän seikan lisäksi otettiin huomioon, että säännöksen tavoitteena on edistää listaamattomien yhtiöiden mahdollisuuksia palkita ja sitouttaa henkilöstöä toteuttamalla henkilöstöanti, henkilöstöannista muodostuva etu saattoi olla yhtiön henkilöstön enemmistön käytettävissä tuloverolain 66 a §:n 1 momentissa tarkoitetulla tavalla johtoon kuuluvien työntekijöiden osalta, vaikka edusta kertyi veronalaista tuloa yhtiön johtoon (leadership) kuuluville henkilöille. Koska arviointikriteerit ja -menettely, jolla yhtiön työntekijät jaettiin merkittävien osakkeiden jakoa varten luokkiin, olivat lisäksi asianmukaiset, henkilöstöanneista muodostuva etu oli tuloverolain 66 a §:n 1 momentissa säädetyllä tavalla henkilöstön enemmistön käytettävissä.

Verohallinnon ennakkoratkaisu ajalle 18.5.2021 – 31.12.2022.
Ennakkoperintälaki 1 §, 9 § 1 momentti sekä 13 § 1 momentti ja 3 momentti
Tuloverolaki 66 a § 1 momentti

KKO:N VALITUS- LUVAT

VL:2023-62

Alkoholi – Alkoholirikos

Diaarinumero: R2023/285

Alemman tuomioistuimen ratkaisu: Helsingin hovioikeus 7.2.2023 R 20/1078

A oli harjoittanut alkoholijuomien myyntiä A Oy:n verkkokauppa-sivustojen kautta siten, että myynti oli tosiasiallisesti suuntautunut Virosta Suomeen. Verkkokaupan asiakas oli voinut valita, noutaako hän tilaamansa tuotteet itse vai valtuutustaako hän B Oy:n avustamaan kuljetussopimuksen tekemisessä erillisen kuljetusliikkeen kanssa. Jos asiakas oli valinnut jälkimmäisen vaihtoehdon, kuljetusliike oli tuonut alkoholijuomat Suomeen.

Kysymys siitä, oliko A etämyyjänä tuonut maahan ja myynyt alkoholi-juomaa Suomessa ja menettelyllään syylistynyt törkeään alkoholirikokseen.

VL:2023-63

Oikeusapu – Puolustajan palkkio – Perustuslaki – Asetuksen soveltamisrajoitus

Diaarinumero: R2023/321

Alemman tuomioistuimen ratkaisu: Helsingin hovioikeus 22.2.2023 R 21/2310

Kysymys siitä, onko oikeusavun palkkioperusteista annetun valtioneuvoston asetuksen 6 §:ssä säädetty 110 euron tuntipalkkio perustuslain 107 §:ssä tarkoitettulla tavalla ristiriidassa sen kanssa, että oikeusapula 17 §:n 1 momentin mukaan yksityiselle avustajalle tulee vahvistaa kohtuullinen palkkio.

VL:2023-64

Oikeudenkäyntimenettely – Muutoksenhaku – Valitus-osoitus – Tutkimatta jättäminen

Diaarinumero: R2023/326

Alemman tuomioistuimen ratkaisu: Rovaniemen hovioikeus 7.3.2023 R 22/726

Käräjäoikeus asetti rikosasiassa vastaajan ja kuultavan hakemuksista päätöksillään valituksen tekemiselle hovioikeuteen uuden määräajan ja tiedotti päätöksistä myös muun muassa asianomistajille. Kysymys siitä, voitiinko alkuperäisen valitusmääräajan jälkeen saapunut asianomistajien valitus tutkia. Ks. KKO 2018:1

VL:2023-67

Työsopimus – Työsuhde-etuudet – Syrjintä – Työtaistelu – Yhdenvertaisuus

Diaarinumero: S2023/195

Alemman tuomioistuimen ratkaisu: Turun hovioikeus 15.2.2023 S22/454

Ammattiliitto oli toimeenpannut ylityökiellon sekä yhden päivän kestäneen lakon, johon A Oy:n työntekijät olivat osallistuneet. Lakon jälkeisenä perjantaina A Oy oli tarjonnut osalle työntekijöistä mahdollisuuden tehdä viikonloppuna ylityötä urakkatyönä. Ylityökorvaukseen oli laskennallisesti sisällytynyt sunnuntaityökorvaus ja viikkolepokorvaus. Urakkatyö oli todellisuudessa valmistunut lauantaina. Kysymys siitä, oliko A Oy maksanut ylityötä tehneille työntekijöille ylimääräisen korvauksen ja siten syrjinyt ylityökieltoa noudattaneita työntekijöitä heidän ammattiyhdistystoimintansa perusteella.

**Toimitus: Carina Kåla
Alma Talent
shop.almatalent.fi
pro.almatalent.fi/#suomenlaki**

ISSN 0788-8651 (painettu)
ISSN 2954-1921 (verkkójulkaisu)